" पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन विधि, २०७७"

मन्त्री

०७७।६।२९

प्रस्तावनाः

प्रदेशको अर्थतन्त्रमा महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको पशुपन्छी तथा मत्स्य व्यवसायलाई व्यवस्थित, मर्यादित एवं व्यवसायिक बनाउदै स्थानीय स्तरमा आयआर्जन र स्वरोजगारका अवसरहरु सिर्जना गर्दै स्वच्छ, स्वस्थ्य एवं गुणस्तरीय पशुपन्छीजन्य उत्पादनहरु आम उपभोक्ता समक्ष सहज रुपमा पुग्न सक्ने वातावरण सिर्जनाका लागि विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरी साथै प्रदेशलाई दुध, फुल र माछा मासुमा आत्मनिर्भर बनाउँदै निर्यात प्रर्वद्धन गर्ने प्रदेश सरकारको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा व्यवस्था भए बमोजिम मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरुबाट सञ्चालन हुने पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु उपलब्धिमूलक बनाउन बाञ्छनीय भएकोले,

चालु आ.व.मा विनियोजित वजेट तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न लुम्विनी प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले देहायको सञ्चालन विधि बनाई लागू गरेको छ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

१. यस सञ्चालन विधिको नाम "पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन विधि,२०७७" रहेको छ।

२. यो सञ्चालन विधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

३. यो सञ्चालन विधि लुम्विनी प्रदेश भर लागू हुनेछ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस सञ्चालन विधिमाः-

(क) "अनुदानग्राही" भन्नाले बाली बिशेष कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य फार्म निर्माण तथा सञ्चालनका लागि अनुदान प्राप्त गर्न छनौट भएका आवेदकलाई सम्झनु पर्दछ।

(ख) "आवेदक" भन्नाले मन्त्रालय मातहतका निकायहरुले प्रस्ताव माग गरेको सुचना अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि अनुदान सहयोग लिन कार्यालय समक्ष आवेदन दिएका बाली विशेष फार्म सञ्चालकलाई सम्झनु पर्दछ।

(ग) "कार्ययोजना" भन्नाले सहकार्यमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नको लागि प्रस्तावकले पेशगरेको विस्तृत क्रियाकलाप, लागत, समय, स्थान र जिम्मेवारी सहितको प्रस्तावना सम्झनुपर्दछ।

(घ) "छुर्पी" भन्नाले दुधलाई दहि जमाई महि पारेर नौनी झिकिसकेपछि बाँकि रहेको महिलाई फटाएर व्हे हटाई सुकाएर तयार पारिएको कडा दुग्ध पदार्थ बुझ्नु पर्दछ।

(ङ) "निर्देशनालय" भन्नाले मन्त्रालय मातहतको पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयलाई सम्झनु पर्दछ।

(च) "पशुपन्छी" भन्नाले गाई/गोरु, भैसी/राँगा भेडा/वाख्रा, बंगुर/सुङ्गुर, हाँस/कुखुरा, घोडा, मत्स्य एवं जङ्गली जनावरलाई समेत सम्झनु पर्दछ।

(छ) "प्रमुख" भन्नाले मन्त्रालयमा सचिव, निर्देशनालयमा निर्देशक र कार्यालयहरुमा कार्यालय प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ।

(ज) "प्राविधिक" भन्नाले पशु विज्ञान विषयमा कम्तीमा SEE वा सो सरह उतिर्ण गरेको व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ।

(झ) "फार्म" भन्नाले व्यवसायिक रुपमा पशुपन्छी तथा मत्स्य पालन, घाँसखेती गरेको स्थान र संरचनालाई सम्झनु पर्दछ।

(ञ) "बायोग्यास" भन्नाले पशुहरुको मलमुत्र वा अन्य सड्न सक्ने बस्तु सडाएर निस्किने ज्वलनशिल घरायसि प्रयोजनका लागी प्रयोग गरिने मिथेन ग्यासलाई बुझ्नु पर्दछ।

(ट) "बायोग्यास प्लान्ट" भन्नाले ४ देखी १२ घनमिटर सम्मका गाईभैसी वा अन्य पशुपन्छीहरुको मलमा आधारित घरायसि प्रयोजनका लागी तयार गरिएको ट्याङ्कलाई बायोग्यास प्लान्ट सम्झनु पर्दछ।

(ठ) "भकारो सुधार" भन्नाले उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न गाई-भैसीहरुको लागि आरमदायि बसाइ, खाना खाने म्यान्जर, गटर, मूत्र सङ्कलनका लागि ट्याङ्की सहितको मुत्र नालीको निर्माण गरी उपयोग गर्न सजिलो हुने गरी बनाइएको गाइभैसीको भूइको संरचनालाई सम्झनु पर्दछ।

(ड) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकार, लुम्विनी प्रदेश, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, मुकाम बुटवललाई सम्झनु पर्दछ।

(ढ) "मातहतका निकाय" भन्नाले मन्त्रालयको मातहतमा रहेका कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र र एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय सम्झनु पर्दछ।

(ण) "वित्तीय संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम सरकारबाट वित्तीय करोवार गर्न इजाजत प्राप्त "क" वा "ख" वर्गको बैंक वा वित्तीय संस्थालाई सम्झनु पर्दछ।

(त) "विशेषज्ञ" भन्नाले कम्तीमा पशु चिकित्सा, पशु विज्ञान र मत्स्य विज्ञान/अक्वाकल्चर बिषयमा स्नातक वा वि टेक वा सो सरह उतिर्ण गरि पाँच बर्षको अनुभब वा सम्वन्धित विषयमा स्नाकोत्तर गरेको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ।

(थ) "संवाहक" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालनका लागि अख्तियार प्राप्त गरेको निर्देशनालय/कार्यालय र मन्त्रालय समेतलाई सम्झनु पर्दछ।

(द) "सहकारी" भन्नाले सहकारी ऐन २०४८ अनुसार कम्तीमा २५ जना सम्लग्न भएका सदस्यहरुले साझा उद्धेश्य हासिल गर्न गठन भएको प्रारम्भिक संस्था सम्झनु पर्दछ।

(ध) "सामुदायिक ग्रामिण कुखुराको श्रोत केन्द्र" भन्नाले समुदाय स्तरमा कम्तीमा ग्रामिण कुखुराको संख्या १५०० र उक्त स्थानमा यातायात पानी विजुली र वजारको पहुच भएको क्षेत्र लाई बुझाउछ।

(न) "स्थानीय तह" भन्नाले गाउँपालिका, नगरपालिका, उप महा-नगरपालिका र महा-नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

(ऩ) "अनुदान" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि स्थापना गरीएको श्रोत केन्द्र विकासका लागि प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम सम्झनु पर्दछ ।

मन्त्री

(प) "असल पशुपालन अभ्यास" भन्नाले पशुपन्छी तथा मत्स्यको श्रोत केन्द्रमा न्यून खर्च एवं उच्च प्रविधि अपनाई कामदारको लागि सहज बातावरण, उचित प्रकारको आरामदायी गोठ/खोरको व्यवस्था, मेसिनरी औजार, भौतिक संरचना, पशु आहारा, पशु प्रजनन, पशु स्वास्थ्य, जैविक सुरक्षा, आरोग्य व्यवस्थापन, क्षमता अभिवृद्धि, बजार व्यवस्थापन सम्झनु पर्दछ।

(फ) "उन्नत प्रविधियुक्त फार्म" भन्नालेसाधन, श्रोत र प्रविधिको व्यवस्थित रुपमा प्रयोग भएको बाली विशेष फार्म सम्झनु पर्दछ।

(ब) "कार्यालय" भन्नाले भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, मत्स्य विकास केन्द्र, कुखुरा विकास फर्म, पशु सेवा तालिम केन्द्र र एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय सम्झनु पर्दछ।

(भ) "कृषक" भन्नाले पशुपन्छी तथा मत्स्य पालन गर्ने किसान सम्झनु पर्दछ।

(म) "गौशाला" भन्नाले देवालय/ मठ मन्दिरहरुमा रहेका र सडकमा छोडिएका सामुदायिक गाई / गोरुहरुलाई ब्यवस्थित गर्न निर्माण गरिएको गोठको संरचनालाई सम्झनुपर्दछ।

(य) "जिल्ला पशु विकास समन्वय समिति" भन्नाले (DLDCC-District Livestock Development Co-ordination Comitee) भन्नाले कार्यक्रम सन्चालनका लागि सरोकारवाला कार्यालय र कृषक प्रतिनिधि मुलक समितिलाई जनाउछ ।

(र) "नमुना (मोडेल) फार्म" भन्नाले पहाडमा कम्तीमा ६ रोपनी र तराइमा १० कठ्ठा जमिन भएको बाली विशेष उन्नत प्रविधियुक्त कृषि फार्म जसको आम्दानीले कम्तीमा पनि एक परिवारलाई आत्मनिर्भर बनाउने गरी व्यवसायिक रुपमा बाली विशेष उत्पादनको लागि स्थापना गरिएको फार्म सम्झनु पर्दछ । सो शब्दले कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य सँग सम्बन्धित छुट्टाछुट्टै बाली वस्तु वा दुई वा दुई भन्दा बढि बाली बस्तुको एकीकृत रुपमा सञ्चालन गरिएको उत्पादनमुलक फार्मलाई समेत जनाउँछ।

(ल) "श्रोतकेन्द्र" भन्नाले पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धी उत्पादनशिल श्रोत केन्द्र सम्झनु पर्दछ।

(व) "समिति" भन्नाले समूहबाट प्रतिनिधित्व भइ आएका सदस्यहरुबाट गठन भएको समूहलाई सम्झनु पर्दछ।

(श) "समूह" भन्नाले, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि इच्छुक कृषकहरु भेला भई गठन भएको कृषकको समूहलाई सम्झनु पर्दछ।

(ष) "साझेदार" भन्नाले, पशुपन्छी तथा मत्स्यविकास सम्वन्धी कार्यक्रम सहकार्यमा सञ्चालन गर्न इच्छुक कृषक/समूह/समिति/सहकारी/निजी फार्म समेतलाई जनाउँदछ।

(स) "साझेदारी" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय र पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि इच्छुक साझेदारसँगको सहकार्यलाई जनाउँदछ।

(ह) "सार्वजनिक सुनुवाई" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले आफ्नो फार्म/ संस्थाबाट भएको काम कार्यवाहीको सम्बन्धमा सम्बन्धित सरोकारवाला, स्थानीय तह, सञ्चार माध्यम आदिको भेला गराई आफुले सम्पन्न गरेका काम कार्यवाहीको सार्वजनिक जानकारी गराउने र पृष्टपोषण लिने कार्य सम्झनु पर्दछ।

(क्ष) "पशु सेवा शाखा" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालित क्षेत्रको सम्बन्धित स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा लाई सम्झनु पर्दछ।

(त्र) मत्स्य ह्याचरी" भन्नाले माछाको अण्डाबाट ह्याचलिङ्ग उत्पादन गर्न सक्ने सुविधा सहितको स्थान सम्झनु पर्दछ।

(ज्ञ) "ह्याचलिङ्ग" भन्नाले निषेचित अण्डाबाट निस्किएको ० देखी ७ दिनसम्मको मत्स्य विजलाई सम्झनु पर्दछ।

३. <u>उद्देश्यः</u> यस सञ्चालन विधिका उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् :-

(क) मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी ढङ्गले सञ्चालन गर्ने।

(ख) उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गरी आय आर्जन र पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने ।

(ग) जनचेतना अभिबृद्धिबाट स्वस्थ्य, स्वच्छ पशु तथा पशुजन्य उत्पादन बृद्धिगरी उपभोक्ता समक्ष पुर्याउन असल व्यवस्थापन अभ्यास (Good Management Practices) लाई प्रोत्साहन गर्ने ।

(घ) अनुदान वितरण नीतिलाई प्रक्रियामूखी (Process Oriented) बाट परिणाममूखी (Output Oriented) तर्फ लैजाने।

(ङ) पशुपन्छी तथा पशुपन्छीजन्य पदार्थ उत्पादनलाई बजारीकरण तथा विविधीकरणमा र मूल्य श्रृंखलामा जोड दिदै मार्का कायम गर्दै निर्यात प्रर्वद्धन गर्ने।

(च) उन्नत श्रोत केन्द्रहरुको विस्तार गरी पशुपन्छी, मत्स्य र घाँसमा प्रदेशलाई आत्मनिर्भर बनाई निर्यात योग्य बनाउन जोड दिने।

(छ) प्रदेश भित्र पशुपन्छी र माछामा फैलने महामारीजन्य रोगहरुको न्यूनिकरण गर्दै जाने ।

(ज) भौगोलिक क्षेत्र तथा हावापानी सुहाउँदो उन्नत नश्लको भैंसीपालनबाट उत्पादनशील र प्रजनन् योग्य पशुहरुको उपलब्धता बढाउँदै लैजाने।

(झ) उन्नत पशुहरुको संख्यामा वृद्धि गरी दूधको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न सहयोग पुऱ्याउने।

(ञ) स्वच्छ दूध उत्पादनका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न असल व्यवस्थापन विधिहरु अवलम्वन गराउन प्रेरित गर्दै दूध उत्पादन पेशालाई व्यवसायिक पेशामा रुपान्तरण गर्न सकिने वातावरण निर्माण गर्ने।

(ट) श्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने समूदायमा सुरुको वर्ष स्थानीय तहको समन्वय र साझेदारीमा कृषक समूह समिति मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै तेस्रो वर्षमा ब्रिडर सहकारीमा रुपान्तरण गर्ने।

(ठ) घाँसेबाली, विशेष कृषि तथा पशुपन्छीजन्य वस्तुको व्यवसायिक उत्पादन र गुणस्तर बृद्धि गरी कृषक परिवारलाई स्वरोजगार एवं व्यवसायिक रुपमा आत्मनिर्भर बनाउने।

(ड) घाँसेबाली, बिशेष कृषि तथा पशुपन्छी क्षेत्रमा लगानी बढाई व्यवसायिकता र उद्यमशिलताको प्रवर्द्धन गर्ने ।

(ढ) मोडल फार्म सम्बन्धी ज्ञान, सीप र प्रविधिको प्रचार प्रसार गरी कृषि तथा पशुपन्छी क्षेत्रमा संलग्न कृषकहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरी खाध्य पोषणमा सुधार गर्ने ।

(ण) परम्परागत ईन्धनको रुपमा प्रयोग हुने गुईठा लाई निरुत्साहित गरि बायोग्यासको प्रवर्द्धन गर्ने।

(त) गुणस्तरिय मत्स्य वीजको सहज उपलब्धता गराई उत्पादन लागत न्यूनिकरणका साथै उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने।

परिच्छेद-२

भैंसी श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रम सञ्चालन

४. <u>भैंसी श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रम र कार्यक्रम संचालनका रणनीतिहरुः</u>

१. कृषक समूह, समिति/ सहकारी, संघ/संस्था स्थानिय तहको, समन्वय र साझेदारीमा नश्ल सुधार र छनौट विधिको माध्यमबाट व्यवसायिक उत्पादनशिल भैंसी, पाडापाडी पालन र विस्तार गरी प्रजननशिल भैंसीको श्रोत केन्द्र स्थापना गरीने छ।

२. व्यवसायिक रुपमा भैंसी श्रोत केन्द्र कार्यक्रम सञ्चालन, विकास र विस्तार गर्न आसपासका अन्य कृषक समुह/समिति/सहकारी र स्थानीय तहहरु लाई समेट्दै लगि तेश्रो बर्षमा भैसी श्रोत केन्द्रमा कम्तीमा ७५० गोटा प्रजनन् योग्य उत्पादनशिल माउँ भैंसीको संख्या पुगेको हुनु पर्नेछ। श्रोत केन्द्र रहने स्थानमा सडक, संचार, सिंचाई, पिउने पानी र विजुली जस्ता भौतिक पूर्वाधारहरुको सुविधाको साथै बाह्रै महिना हरियो घाँसपात उपलब्ध हुन सक्ने स्थानको सम्भावना भएको हुनुपर्नेछ।

३. पहिलो वर्षको लागि श्रोत केन्द्र स्थापनार्थ भौतिक संरचना निर्माण, सुधार तथा मेशिनरी औजार, उपकरण आहारा व्यवस्थापन जस्ता कार्यमा अनुदान रकमको व्यवस्था गरीनेछ। विभिन्न सरोकारवालाहरुको संलग्नतामा असल पशुपालन अभ्यास अवलम्वन गराई श्रोत केन्द्र स्थापना भएको बढीमा ३ वर्ष सम्ममा आत्मनिर्भर वनाउन सहयोग गरीनेछ।

४. श्रोत केन्द्र सञ्चालनको लागि आवश्यक ऋण तथा पशु बीमा सेवाको लागि सरोकारवाला निकायहरु सँग समन्वय गराई सहजिकरण गरीनेछ।

५. भैसीको वंश सुधार कार्यक्रम (BGIP) सञ्चालन गरी आसपासका क्षेत्रहरु लाई यस कार्यक्रममा प्राथमिकताका साथ आवद्ध गर्दै लगिनेछ।

६. श्रोत केन्द्रमा भएका भैसी बथानको विवरण किताब (Herd Book) तयार गरी अध्यावधिक गरीनेछ।

७. श्रोत केन्द्रमा फार्म अभिलेखिकरण अध्यावधिक गरीनेछ।

८. कार्यक्रम कार्यान्वयनको सूनिश्चिताको लागि सरोकारवालाको संलग्नतामा प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरीनेछ।

९. अनुदान बाट कम्तीमा २० भैसी भएको एक नमूना फार्म स्थापना गरी कृषक पाठशालाको माध्यम बाट आवश्यक प्रविधिहरु कृषकहरुमा हस्तान्तरण गर्दै लगिनेछ।

५. <u>कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः</u>

१. **सञ्चालन प्रकृयाः** यस कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रकृया देहाय वमोजिम हुनेछ।

(क) कार्यक्रम सञ्चालन गरिने श्रोत केन्द्रमा अनुसूची-१ अनुसार को प्राविधिक सूचकको आधारमा कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिबाट स्थान छनोट गरी सञ्चालन गरिनेछ । सो को जानकारी जिल्ला पशु विकास समन्वय समितिलाई गराईनेछ।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि न्यूनतम १० जनाको समूह गठन गरि घटीमा ५० कृषक आवद्ध हुने गरि प्रत्येक समूह बाट २/२ जनाका दरले प्रतिनिधित्व गराई कार्यक्रम सञ्चालन समिति गठन गरि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(ग) स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालनको लागि प्राप्त अनुदान रकमको ५० प्रतिशत साझेदारले (स्थानीय तह/सेवाग्राही) व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(घ) श्रोत केन्द्र सञ्चालकले अनुसूची-३ अनुसारको ढाँचामा संक्षिप्त कार्य योजना तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ।

(ङ) स्वीकृत कार्ययोजना पश्चात समितिसँग कार्यालयले अनुसूची-४ को ढाँचामा सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

(च) कार्यालय बाट श्रोतकेन्द्रका कृषकहरुलाई क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीनेछ।

(छ) श्रोत केन्द्रमा गोठ/खोर निर्माण गर्दा अनुसूची–२ बमोजिमको नाप नक्सा सहितको स्थान हुनुपर्नेछ।

(ज) कार्यालयले श्रोत केन्द्रमा असल पशु पालन अभ्यास अनुरुप पशु स्वास्थ्य सेवा जस्तैः टिट डिपिङ्ग, परजीवी नियन्त्रण, खोप, गर्भाधान सम्बन्धी अभिलेखिकरण गरी राख्नुपर्नेछ।

(झ) श्रोत केन्द्रमा मौसम र आवश्यकता अनुसार हिउँदे, बर्षे, वहुवर्षे घाँस तथा डाले घाँस लगाउनु पर्नेछ।

(ञ) श्रोत केन्द्र सञ्चलन गर्ने क्षेत्र निर्धारण भए पश्चात सो क्षेत्रको वस्तु स्थिति विष्लेषण गर्न अनुसूची ६ अनुसारको फारम भरी कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(ट) श्रोत केन्द्रमा भैसीहरुको उत्पादन तथा प्रजनन् अभिलेख राख्नुपर्नेछ।

(ठ) भैंसी श्रोत केन्द्रमा हर्डको विवरण अनुसूची-८ बमोजिमको फारम प्राविधिकले भर्नु पर्नेछ।

(ड) हर्ड भित्रका भैंसीहरुको अलग अलग रेकर्ड राख्न अनुसूची-९ बमोजिमको फारम प्राविधिकले भर्नु पर्नेछ।

(ढ) श्रोत केन्द्रको वित्तिय तथा भौतिक प्रगति हरेक महिना कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।

२.अनुगमन तथा पृष्ठपोषणः कार्यक्रम सञ्चालन एवं प्रभावकारीताको लागि मन्त्रालय, निर्देशनालय कार्यालय लगायत विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुले सेवा सञ्चालनको अनुगमन गरी अनुसूची–५ बमोजिमको फर्मेटमा पृष्ठपोषण कार्यालय र समितिमा दिनुपर्ने छ।

६. <u>भुक्तानी प्रकृयाः</u>

१. कार्यक्रममा खर्चको अनुपातमा जम्मा अनुदान रकमको ५० प्रतिशत भौतिक पुर्वाधार, २० प्रतिशत मेसिनरी सामाग्री खरिद र २० प्रतिशत पोषण सुधार ३ प्रतिशत स्वास्थ्य सुधार ७ प्रतिशत व्यवस्थापन (सामाजिक परिचालन, कार्यालय व्यवस्थापन र क्षमता अभिबृद्धि समेत) शिर्षकमा खर्च गर्नुपर्नेछ।

२. जम्मा अनुदान रकमको अनुपातमा ५०प्रतिशत समुहमा आबद्ध कृषक सदस्यले लगानी गर्नु पर्नेछ।

३. भुक्तानी प्रक्रिया बैंक मार्फत हुनेछ बैक खाता समितिको तर्फबाट २ जना र कार्यालयले तोकेका व्यक्ति १ जना गरी ३ जनाको सयुक्त नाममा खाता सन्चालन हुनेछ।

४. समिति गठन गरी स्वीकृत कार्ययोजनाका आधारमा सम्झौता पश्चात ५० प्रतिशत रकम समितिको खातामा जम्मा गरीनेछ। बाँकी रकम तोकिएको काम सम्पन्न गरे पश्चात भौतिक पुर्वाधार तर्फ कार्यालयको प्राविधिक लागत अनुमान, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, विल भरपाई, द्विपक्षीय सम्झौता फिल्ड अनुगमन प्रतिवेदन आदिका आधारमा भुक्तानी हुनेछ ।

७. <u>कार्यक्रम सञ्चालनको सम्वन्धमा विभिन्न निकायको भूमिका तथा दायित्वः</u>

१. **साझेदार संस्थाको दायित्वः** कार्यालयसँग भएको सम्झौता अनुरुप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(क) यातायातको सुविधा भएको ठाँउमा भैसी श्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने तथा उपलब्ध गराइएको नाप, नक्शा र डिजाइन अनुसार गोठ निर्माण, आवश्यकता अनुसार अन्य भौतिक पुर्वाधार विकास र उपकरण औजार तथा औषधि आदि ब्यवस्थापन गर्ने।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कार्ययोजना प्रस्ताब तयार गरीकार्यालयमा पेश गर्ने।

(ग) कार्यालयसँग समन्वय गरी श्रोतकेन्द्र विकासका लागि प्राप्त अनुदान रकमको परिचालन र थप आर्थिक सहयोग जुटाउन विभिन्न निकायसँग समन्वय गर्ने।

(घ) पशु सेवा शाखासँग नियमित समन्वयमा रहने।

(ङ) अनिवार्य रुपमा भैंसीको हर्ड रेकर्ड, पेडीग्री रेकर्ड, प्रजनन रेकर्ड, भ्याक्सिनेसन रेकर्ड, स्वास्थ्य रेकर्ड, पशु खरिद बिक्री रेकर्डको अभिलेख व्यवस्थित गरी राख्ने र सो को विवरण समेत प्रगतिमा समाबेश गर्ने।

(च) तोकिएको ढाँचामा प्रगति विवरण भरि सम्बन्धित पशु सेवा शाखा र कार्यालयमा पठाउने।

(छ) श्रोतकेन्द्रले ३ वर्ष पछि बार्षिक रुपमा कम्तीमा १०० उत्पादनशिल भैसी विक्रिको लागि उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

२. **स्थानीय तह / पशु सेवा शाखाको दायित्व**

(क) आफ्नो कार्य क्षेत्रको मातहतमा रहेका श्रोत केन्द्रको अनुगमन गरी आवश्यक प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कुनै किसिमको समस्या भएमा वा कुनै सल्लाह सुझाव भए कार्यालयलाई समयमै जानकारी गराउने।

(ग) श्रोत केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा प्रत्यक्ष सहभागी भई कार्यक्रम सम्पन्न गर्न स्थानीय तहमा सम्वन्धित सरोकारवालाहरुसँग सम्वन्ध स्थापित गर्ने।

(घ) श्रोत केन्द्रहरुबाट मासिक प्रगति सङ्कलन गरी तोकिएको समयमा प्राप्त हुने गरी सम्वन्धित कार्यालयमा पठाउने।

३. **कार्यालयको दायित्वः**

(क) श्रोत केन्द्र स्थापना हुन सक्ने सम्भावित क्षेत्रको प्रारम्भिक तथ्याङ्क सङ्कलन गरी विवरण तयार गर्ने।

(ख) कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिबाट छनोट भएका साझेदार संस्थासँग अनुसूची–४ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने।

(ग) साझेदारी संस्थासँग समन्वय गरी भैंसी श्रोत केन्द्र विकासका लागि अनुदानको व्यवस्थापन गर्ने/ गराउने।

(घ) श्रोत केन्द्रका पशुपालक कृषकहरुको लागि क्षमता अभिबृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(ङ) श्रोत केन्द्रहरुको प्रत्येक चौमासिकमा कम्तीमा एकपटक स्थलगत अनुगमन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन निर्देशनालय पठाउने।

(च) जिल्ला कार्यक्रम समन्वय समितिको बैठकमा छलफल गरी श्रोत केन्द्रमा पालिएका पशुहरुको स्थानीय चलन चल्तीको दररेटको आधारमा मूल्य निर्धारण गरी श्रोत केन्द्रमा लागु गराउने तथा क्रेता र बिक्रेता बिचको समन्वय गराउन मद्दत गर्ने।

(छ) स्थानीय संचार माध्यमहरुबाट भैंसीको प्रवर्द्धन बारे जनचेतनामुलक प्रचार प्रसार कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने।

(ज) कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित कार्यालयहरु र साझेदार संस्थाहरुसँग समन्वय गर्ने।

(झ) उन्नत पशु पालन सम्बन्धी आवश्यक प्रचार सामाग्री तयार गरी वितरण गर्ने।

(ञ) अपेक्षित उपलब्धि प्राप्तिका लागि श्रोत केन्द्रहरुको नियमित अनुगमन, सुपरिवेक्षण गर्ने गराउने र सो को प्रतिबेदन निर्देशनालयमा पठाउने।

(ट) कार्यक्रमको मासिक, चौमासिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची ७ अनुसारको ढाँचामा तयार गरी निर्देशनालयमा पठाउने।

४. **निर्देशनालयको दायित्वः**

(क) कार्यक्रम सफलता पूर्वक सम्पन्न गर्न श्रोत केन्द्रहरुको अनुगमन, निरिक्षण र नियमित प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पठाउनलाई आवश्यक निर्देशन दिने।

(ख) कार्यालयहरुबाट प्राप्त प्रगति प्रतिवेदनहरु एकिकृत गरी सम्बन्धित निकायमा तोकिएको समयमा पठाउने।

(ग) श्रोत केन्द्रमा रहेका भैसीहरुको स्वास्थ्य व्यवस्थापनको लागि कार्ययोजनाको आधारमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने र सो अन्तर्गतका पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशालाहरुलाई सम्बन्धित कार्यक्रमसँग समन्वय गराउने।

५. **मन्त्रालयको दायित्वः**

(क) कार्यक्रम निर्देशिका, सञ्चालन विधिहरु तयार गरी संशोधन वा स्वीकृत गराउने र सम्वन्धित कार्यालय/ निकायहरुलाई कार्यक्रम कार्यान्वयनको अख्तियारी पठाउने।

(ख) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सम्वन्धित निर्देशनालय र अन्य सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय गर्ने।

(ग) सन्चालित कार्यक्रमको नियमित सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने तथा विभिन्न निकायबाट प्राप्त प्रतिवेदन अनुसार सम्वन्धित निकायहरुलाई समयमै सुधारको लागि पृष्ठपोषण गर्ने।

(घ) कार्यक्रमको वार्षिक तथ्याङ्कहरु अध्यावधिक गरी सम्वन्धित निकायमा प्रतिवेदन पेश गर्न निर्देशन दिने।

(ङ) श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रमहरु तर्जुमा तथा बजेट बिनियोजन तथा व्यवस्थापन गर्ने।

(च) श्रोत केन्द्र बिकास कार्यक्रमलाई प्रादेशिक रुपमा संयोजन, समन्वय तथा सञ्चालन गर्न भूमि व्यबस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिबज्युको अध्यक्षतामा रहेको प्रादेशिक पशु विकास समन्वय समितिलाई नै परिचालन गरीने छ।

८. <u>विविधः</u>

१. **अनुगमन, निरीक्षण तथा मुल्याङ्कनः**

मन्त्रालय, निर्देशनालय र सम्बन्धित कार्यालयहरुबाट नियमित तथा आवश्यकता अनुसार अनुगमन गरीने छ। कार्यक्रमको सञ्चालन एवं प्रभावकारीताको लागि पृष्ठ पोषण सहित अनुसूची–७ बमोजिम प्रतिवेदन निर्देशनालय मार्फत मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

२. वहुवर्षे कार्यक्रमको सम्बन्धमाः

यस आ.व. मा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरुको हकमा अर्को वर्षका लागि आर्थिक दायित्व नसर्ने विनियोजित वजेटको परिधि भित्र रहि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीने छ। यस्ता कार्यक्रमको सन्दर्भमा बढिमा तीन आर्थिक वर्षसम्म प्रदेश सरकारको प्राथमिकता, विनियोजित वजेट, वजेटको उपलब्धता अनुसार आवश्यकता बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिने छ। स्रोतकेन्द्र दिगो र नाफामुलक हुनेछ र यसको सम्पुर्ण दायित्व दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थामा परिणत गरी सञ्चालनमा रहनेछ।

९. <u>कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी समूह/ समिति गठन प्रक्रिया</u>ः कार्यक्रम सञ्चालन हुने समूदायमा कम्तीमा १० जनाको सदस्य रहने गरी देहाय बमोजिम कृषक समूहहरु गठन गरीने छन्।

समूह गठनः

अध्यक्ष १

उपाध्यक्ष १

कोषाध्यक्ष १

सचिव १

सदस्यहरु ६

१०. <u>श्रोत केन्द्र कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकारः</u>

१. प्रत्येक समूहबाट २/२ जना प्रतिनिधि छनोट गरी एक समिति गठन गरीनेछ। यस समितिमा कार्यालयको प्राविधिक प्रतिनिधि पदेन सदस्य रहनेछन्। समितिलाई स्थानीय तहमा दर्ता गर्नु पर्नेछ।

अध्यक्ष १

उपाध्यक्ष १

सचिव १

कोषाध्यक्ष १

सदस्यहरु ६

कार्यालयको प्राविधिक कर्मचारी पदेन सदस्य १

२. उपदफा (१) बमोजिम गठित भैंसी श्रोतकेन्द्र सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकारः

(क) पशुपालन श्रोतकेन्द्र सञ्चालन गर्न अनुसूची–४ बमोजिम सम्झौता गर्ने।

(ख) सम्झौता अनुसार श्रोतकेन्द्र स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने गराउने ।

(ग) स्थानीय तहहरु सँग समन्वय गरी भैंसी श्रोत केन्द्र विकासका लागि आर्थिक सहयोग जुटाउन पहल गर्ने।

(घ) श्रोत केन्द्रमा रहेका भैंसीहरुको अनिबार्य पशु बिमा गर्ने गराउने।

(ङ) कार्यालय र सम्वन्धित निकायले दिएका सुझावहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने।

(च) सम्पूर्ण अभिलेखिकरणको व्यवस्थापन गर्ने र सो कार्यको लागि सहजकर्ता नियूक्ति गर्ने साथै निजलाई सेवा वापतको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने।

(छ) वित्तिय तथा कार्य प्रगति नियमित रुपमा कार्यालयमा पठाउने।

(ज) सञ्चालित कार्यक्रम बारे हरेक वर्ष वार्षिक साधारण सभाबाट सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने/गराउने।

मन्त्री

परिच्छेद-३
पशु स्वास्थ्य नियमन कार्यक्रम सम्बन्धी व्यवस्था

११. पशु स्वास्थ नियमन कार्यक्रमः प्रदेश सरकारको पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०७५ बमोजिम तोकिएको भेटेरीनरी निरिक्षक वा कार्यालय प्रमुखले भेटेरीनरी निरीक्षण सम्वन्धि कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार पशु स्वास्थ्य नियमन कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा यो परिच्छेद प्रयोग गर्नु पर्दछ।

१२. कार्यक्रमको उद्धेश्यःपशु स्वास्थ्य नियमन कार्यक्रमको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेका छनः-

(क) भेटेरीनरी औषधि तथा जैविक पदार्थ, पशुपन्छी फार्म,ह्याचरी र पशु नश्ल सुधारको गुणस्तर कायम गर्ने।

(ख) पशु सेवा ऐन,नियम,निर्देशिका लगायत स्वीकृत मापदण्डहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने।

(ग) जैविक पदार्थको आयात निर्यात तथा उपभोग निर्धारित मापदण्ड अनुसार भए नभएको नियमन तथा अनुगमन गर्ने।

(घ) भेटेरिनरी औषधि तथा जैविक उत्पादन,प्रशोधन र बिक्रि वितरणको अनुगमन र निरीक्षण गर्ने।

१३. पशु औषधि तथा जैविक पदार्थको भण्डारण निरीक्षणः

(क) भेटेरिनरी निरीक्षक वा कार्यालयले पशु औषधि तथा जैविक पदार्थहरुको व्यवस्थापन र बिक्रि वितरण सम्वन्धि गुणस्तर जाँच गर्नु पर्नेछ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम गुणस्तर जाँच गर्दा भेटेरिनरी औषधि पसलको पहिलो पटक निरीक्षण गर्दा अनुसूची-१० र पुनःसोही औषधि पसलको निरीक्षण गर्नुपर्दा अनुसूची-११ बमोजिमको अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

(ग) भेटेरिनरी निरीक्षकले निरीक्षणको क्रममा म्याद नाघेको पशु औषधि वा जैविक पदार्थ विक्रि कक्षमा फेला पारेमा यस्ता औषधि वा जैविक पदार्थलाई पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली, २०७५ को नियम १८ को विधि पुरा गरी नष्ट गर्नु पर्नेछ। यसरी नष्ट गरेको जानकारी पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ।

(घ) कम्पनीबाट नयाँ बदल्ने प्रयोजनका लागि बाहेक अन्य म्याद नाघेको वा टुटे फुटेका औषधि पसलको कुनै पनि भागमा राखेको फेला परेमा नष्ट गर्नु पर्नेछ।

(ङ) पशु औषधि पसलको जाँच गर्दा इजाजत पत्रमा उल्लेख भए बमोजिमको नाम साइन वोर्डमा लेखिएको नपाइएमा त्यस्तो वोर्ड तुरुन्त हटाउन लगाउने र साइन वोर्ड नपाइएमा तुरुन्त राख्न लगाउनु पर्नेछ।

(च) कुनै व्यक्तिले आधिकारिक निकायमा पसल दर्ता नगरेको र व्यवसायी प्रमाणपत्र नलिई पशु औषधि पसल सञ्चालन गरेको पाईएमा निरीक्षकले सोको जानकारी पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयमा गराउनु पर्नेछ ।

मन्त्री

१४. पशुपन्छी फार्म र ह्याचरी निरीक्षण:

(क) भेटेरिनरी निरीक्षक वा कार्यालयले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका सरकारी, गैरसरकारी वा निजी क्षेत्रबाट स्थापित पशुपन्छी फार्म र ह्याचरीको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नु पर्नेछ।

(ख) प्यारेन्ट स्टक फार्म निरीक्षण गर्दा अनुसूची १२, ब्रोइलर पोल्ट्री फार्म निरीक्षण गर्दा अनुसूची-१३, व्यवसायिक लेयर्य पोल्ट्री फार्म निरीक्षण गर्दा अनुसूची-१४, व्यवसायिक बङ्गुर फार्म निरीक्षण गर्दा अनुसूची-१५ बमोजिमका फारामहरु प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

(ग) पन्छी फार्म तथा ह्याचरीले मन्त्रालय वा मातहतका निकायबाट स्वीकृत ह्याचरी तथा पोल्ट्री ब्रिडिंग फार्मको मापदण्ड, २०६२ अनुसार भए नभएको निरीक्षण गर्नुपर्नेछ। निरीक्षण गर्दा मापदण्डमा उल्लेखित जैविक सुरक्षा नअपनाएको भए मापदण्ड अनुसार गर्न म्याद तोकि लिखित सुझाव दिनु पर्नेछ।

(घ) पशु सेवा विभागबाट सिफारिस पत्र वा अनुमति पत्र प्रदान गरीएकोमा सो बमोजिम कार्य भए नभएको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) कुनै पनि निजि फार्मले फार्म प्रयोजनको लागि बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि खोप वा अन्य जैविक पदार्थ राखे नराखेको निरीक्षण गरी अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

(च) फार्मको प्रयोजनको लागि जैविक पदार्थ राख्नु पर्दा सो पदार्थको प्रकृति अनुसार उपयुक्त तापक्रममा भण्डार गर्ने व्यवस्था गरे नगरेको निरीक्षण गरी अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

(छ) पशुपन्छी फार्म वा ह्याचरीको निरीक्षण गर्दा कुनै पशुपन्छीमा रोगको शंका भएमा रोगको प्रकृति हेरी उपयुक्त संख्यामा नमूना संकलन गरी परीक्षणको लागि तोकिएको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ।

(ज) पशुपन्छी फार्म वा ह्याचरीको निरीक्षण गर्दा कुनै पशुमा कुनै संक्रामक रोग लागेको पाइएमा वा लाग्न सक्ने शंका लागेमा त्यस्तो पशुलाई प्रचलित नियमानुसार पशुको किसिम र रोगको प्रकृति हेरी छुट्टै राख्न वा विक्रि बितरण गर्न रोक लगाई सोको जानकारी यथासिघ्र निर्देशनालयलाई गराउनु पर्नेछ। साथै यस्ता पशुपन्छी वा संक्रमित वस्तुको उपयुक्त नमूना सङ्कलन गरी तोकिएको प्रयोगशालामा परीक्षणको लागि सुरक्षित साथ पठाउनु पर्नेछ। परीक्षणको नतिजा प्राप्त भएपछि सम्बन्धित पशुधनिलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

१५. तथ्याङ्क संकलन तथा प्रतिवेदन: आफ्नो कार्य क्षेत्रमा अवस्थित पशुपन्छी औषधि पसल, पशुपन्छी फार्म, ह्याचरी, मासुपसल, माछापसल, वधस्थल, वधशाला, मासु प्रशोधन उद्योग र हाटबजारको तथ्यांक संकलन गरी सोको प्रतिवेदन पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ।

१६. भेटेरिनरी नियमन, सिफारिस तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन:

(क) भेटेरिनरी निरीक्षकले एन्टीवायोटिक्स (ड्रग) रेसिड्यु, एन्टीवायोटिक्स रेसिसटेन्स, प्रुडेन्ट युज अफ एन्टीवायोटिक्स सम्वन्धमा आफूलाई तोकिएको क्षेत्रमा कार्यरत पशु सेवाका प्राविधिकहरुसँग अन्तरक्रिया गर्नु पर्नेछ ।

(ख) भेटेरिनरी निरिक्षकले भेटेरिनरी ऐन नियम, मापदण्ड, जुनोटिक रोग, पशु कल्याण सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(ग) भेटेरिनरी निरिक्षकले आफुलाई तोकिएको क्षेत्रमा पशु स्वास्थ्य प्रमाणिकरण तथा समन्वयमा गरी सोको चौमासिक विवरण निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

मन्त्री

(घ) अभिलेखिकरण र प्रतिवेदनः भेटेरिनरी निरिक्षकले आफुलाई प्राप्त जिम्मेवारी र लक्षित कार्यक्रम समयमा नै पुरा गरी भए गरेको प्रगति सम्वन्धित कार्यालय प्रमुखबाट प्रमाणित गराएर राख्नु पर्नेछ।

(ङ) भेटेरिनरी निरिक्षकले यस विधि वमोजिम निरीक्षण, सिफारिस लगायत पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन,२०७५ मा तोकिएका अन्य कार्यहरु सम्बन्धि निरिक्षण प्रतिवेदनको अभिलेख राख्ने तथा प्राप्त सुचना सङ्कलन तथा विश्लेषण गर्ने र चौमासिक रुपमा निर्देशनालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

(च) भेटेरिनरी निरिक्षकले सूचनाको सम्वेदनशिलता र गोपनियता बारे सजग हुनु पर्नेछ।

१७. विविध कार्य तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने:

(क) भेटेरिनरी निरिक्षकले पशु सेवा विभाग अन्तरगतको पशुपन्छी आयात निर्यात तथा सिफारिस समितिले दिएको निर्देशन बमोजिम कार्य गरी सहयोग गर्नु पर्नेछ।

(ख) भेटेरिनरी निरिक्षकले निरिक्षण गर्दा शंकास्पद वा न्यून गुणस्तर हुनसक्ने जैविकी तथा भेटेरिनरी औषधि परीक्षणकोलागि भेटेरिनरी गुणस्तर तथा औषधि नियमन प्रयोगशालामा तोकिए बमोजिमको विधि अवलम्बन गरी पठाउनु पर्नेछ।

परिच्छेद ४

खोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन अभियान शुभारम्भ कार्यक्रम

१८. खोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन अभियानः पशुवस्तुमा विभिन्न समयमा संक्रामक महामारीको रुपमा देखापर्ने खोरेत रोगका कारण पशु तथा पशुजन्य उत्पादनमा कमि आई पशुपालक कृषकहरुले ठूलो आर्थिक क्षति व्यहोर्दै आएको र सार्क राष्ट्रहरुबाट सन् २०२० सम्ममा खोरेत रोग नियन्त्रण गर्ने प्रतिबद्धता जनाए अनुरुप नेपालमा यो रोग नियन्त्रण कार्य सञ्चालनगर्न राष्ट्रिय खोरेत रोग नियन्त्रण रणनीति (सन्२०१५-२०२५) लागू भैसकेको छ। स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार खोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन कार्यक्रम कार्यान्वयन यो परिच्छेद अनुसार सञ्चालन हुनेछ।

१९. कार्यक्रमको उद्धेश्यः

खोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन शुभारम्भ कार्यक्रमको देहायका उद्देश्य रहेका छन् ।

(क) विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनले तोके अनुसार प्रोग्रेसिभ कन्ट्रोल पाथवेमा उल्लेखित प्रावधान अनुरुप क्रमशःखोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मुलनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(ख) खोरेत रोग देखा परेको अवस्थामा तत्काल रोग निदान तथा नियन्त्रण कार्य सञ्चालन गर्ने।

(ग) खोरेत रोगको महामारी अन्यत्र फैलन नदिने तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालन गर्ने, गराउने।

(घ) खोरेत रोग नियन्त्रण गर्न जनचेतनामूलक सामग्री तयार गरी सुसूचित गर्ने।

२०. खोरेत रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन कार्यक्रम सञ्चालन विधिः

१. खोपको व्यवस्थापन राष्ट्रिय खोरेत रोग नियन्त्रण रणनीतिमा (सन्२०१५-२०२५) तोकिए अनुसार खोपको खरिद कार्य संघीय एवं प्रादेशिक निकायले गर्नु पर्नेछ।

२. पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयमा प्राप्त स्रोत साधनको आधारमा पशुहरुको संख्या बढी भएका, रोगको प्रकोप बारम्बार देखापरेका, पशुहरुको बढी मात्रामा ओसार पसार हुने गरेका,

व्यावसयिक रुपमा अग्रणि स्थानमा रहेका जिल्लाहरुलाई जोखिमको आधारमा वर्गीकरण गरी खोप लगाउन आवश्यक जोखिममा रहेका पशुहरुको संख्या यकिन गर्नु पर्नेछ।

३. जोखिममा रहेका जिल्लाका पशु संख्या यकिन भए पश्चात सो सम्वन्धि जानकारी मन्त्रालयलाई गराउनु पर्नेछ।

४. मन्त्रालयले निर्देशनालयलाई कार्यक्रम सञ्चालन तथा आवश्यक व्यवस्थापन गर्नको लागि निर्देशन दिनु पर्नेछ।

५. निर्देशनालयले कार्यक्रम सञ्चालन विधिको उपदफा (१) मा उल्लेखित वर्गीकरण सम्बन्धि विवरणको आधारमा कार्यालयहरुलाई खोप लगाउने स्थान र संख्या निर्धारण सम्बन्धित स्थानीय तहको पशु सेवा शाखाको समन्वयमा गर्न लगाउनु पर्नेछ।

६. उपदफा (५)बमोजिम खोप लगाउने संख्या यकिन गर्दा छनौट गरीएका स्थानीय तहमा रहेका पशु सेवा शाखाहरुले खोप लगाउने स्थान छनौट तथा खोप लगाउन पर्ने पशुहरुको संख्या यकिन गर्नु पर्नेछ।

७. उपदफा (७) बमोजिम प्राप्त विवरण कार्यालयले निर्देशनालयलाई र निर्देशनालयले संक्षिप्त विवरण मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

८. मन्त्रालयलाई प्राप्त भएको विवरण कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

९. पशु सेवा विभागको पशुपन्छी रोग अन्वेषण तथा नियन्त्रण महाशाखाले खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई आवश्यक पर्ने खोपको व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ। राष्टिय खोप उत्पादन प्रयोगशालामा खोप उत्पादन भएसम्म सोहि खोप यस कार्यमा प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

१०. खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रममा प्रयोग हुने राष्ट्रिय खोप उत्पादन प्रयोगशालाबाट प्राप्त भएको खोप/उन्मुलनको लागि खरिद गरेको खोप निर्देशनालयले जिल्लागत रुपमा तोकिएको मात्रा अनुसार सम्वन्धित कार्यालयमा उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

११. खोप कार्यको लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु अनुसूची-१६ बमोजिम निर्देशनालयले खरीद गरी कार्यालयलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

१२. खोप लगाउन आवश्यक सामग्री तथा खोप प्राप्त भए पश्चात कार्यालयले सम्वन्धित स्थानीय तहहरुलाई सो को जानकारी गराउनु पर्नेछ।

१३. खोप कार्यक्रम अभियानको रुपमा निर्देशनालयले प्रदेश भित्र सप्ताहव्यापी सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ।

१४. खोप कार्य सञ्चालन तालिका यकिन भए पश्चात सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुलाई जानकारी गराई सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

१५. खोप कार्य सञ्चालनको लागि स्थानीय तहको पशु सेवा शाखाले पशुको संख्या तथा स्थानको आधारमा भ्याक्सिनेटर (ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, निजी स्तरमा कार्यरत भटेरीनरी जे.टि/जे.टि.ए. तथा पशु चिकित्सक र आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु समेत) छनोट तथा सिफारिस गरी कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ। कार्यालयले सोहि आधारमा भ्याक्सिनेटर नियुक्त गरी काममा लगाउनु पर्नेछ।

१६. कार्यालयले खोप कार्यको सञ्चालन स्थानीय तहको पशु सेवा शाखाको समन्वयमा गर्नु पर्नेछ।

१७. भ्याक्सिनेटरले Cold Chain Maintain गरी तोकिएको क्षेत्रमा खोप लगाउनु पर्नेछ।

१८. खोप लगाउनको लागि अटोमेटिक सिरिन्ज वा अन्य सिरिन्जले प्रत्येक जनावरको लागि छुट्टाछुट्टै निडिल प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

१९. निर्देशनालयले कार्यक्रमको व्यवस्था अनुसार कार्यालय र स्थानिय तहसँग समन्वय गरी खोप लगाइएको जनावर पहिचान गर्न आवश्यक व्यवस्था (ट्यागिङ्ग) मिलाउन सक्नेछ।

२०. खोप गरीएको जनावरहरुको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची-१७ बमोजिमको फारममा सम्वन्धित स्थानिय तह वा वडा कार्यालयबाट प्रमाणित गराई सम्वन्धित कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ र सो को जानकारी सम्वन्धित स्थानिय तहमा समेत गराउनु पर्नेछ।

२१. <u>खोपको प्रभावकारिता अनुगमनः</u>

१. भ्याक्सिनेटरले खोप कार्य सम्पन्न गरेको १ हप्ता भित्र सो सम्वन्धि प्रतिवेदन स्थानिय तहको पशु सेवा शाखाबाट प्रमाणित गराई कार्यालयलाई पठाउनु पर्नेछ।

२. खोपको प्रभावकारिता परीक्षणको लागि खोप कार्य सम्पन्न भएको मितिले २१ दिन भित्र कार्यालयले सम्वन्धित प्रयोगशालालाई खोप कार्य सम्पन्न भएको जानकारी पठाउनु पर्नेछ।

३. खोपको प्रभावकारिता अनुगमनको लागि जानकारी प्राप्त भए पश्चात सम्वन्धित प्रयोगशालाले तालिका मिलाइ विगतमा खोप लगाएको प्रभावको मूल्याङ्कन, खोप लगाइएको पशु संख्या आदिका आधारमा जम्मा खोप लगाईएका पशु संख्याको ०.५ प्रतिशत पशुको सिरम संकलन गर्नुपर्नेछ। यसरी नमूना संकलन गर्दा सम्वन्धित कार्यालय र पशु सेवा शाखा सँगको समन्वयमा गर्नु पर्नेछ।

४. सम्वन्धित प्रयोगशालाले सङ्कलित सिरमको प्रारम्भिक परिक्षण गरी आवश्यक परेमा थप परिक्षणको लागि तोकिएको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ।

५. प्रयोगशालाले सिरम परिक्षणको प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा मन्त्रालय, निर्देशनालय, सम्वन्धित कार्यालयहरुलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ। कार्यालयले नमूना संकलन भए अनुसार सम्वन्धित पशु सेवा शाखालाई नतिजा सम्वन्धि जानकारी गराउनु पर्नेछ।

२२. <u>खोरेत रोग सर्भिलेन्स तथा आउटब्रेक नियन्त्रण तथा उन्मुलनः</u>

१. कार्यालयले स्थानिय तहको पशु सेवा शाखाको समन्वयमा जिल्ला भित्र सर्भिलेन्स साइटहरु छनौट गरी छानिएको साइट भित्रमा खोरेत रोगको नियमित अनुगमन गर्नु पर्नेछ। अनुगमनवाट प्राप्त प्रतिवेदन कम्पाइल गरी पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशालालाई प्रत्येक महिना पठाउनु पर्नेछ।

२. छनौट गरी छानिएको साइट भित्रबाट सिरो सर्भिलेन्सको लागी आवश्यक नमूना संकलन गरी अनुसूची-२० वमोजिमको विवरण सहितको नमुनाहरु प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ।

३. खोरेत रोगको आउटब्रेक नियन्त्रण तथा उन्मुलनको लागि भ्याक्सिन बैंकको रुपमा प्रयोगशालामा भण्डारण गरी राख्नु पर्नेछ।

४. प्रयोगशालाले प्रत्येक चौमासिकको अन्तमा आफूसँग भएको खोपको स्टकको विवरण निर्देशनालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।

५. पशु सेवा शाखाहरुले आफ्नो कार्य क्षेत्रमा खोरेत रोग देखापरेमा अनुसूची २१ र २३ बमोजिम रोगको इपिडेमियोलोजिकल अध्ययन प्रतिवेदन सहित अनुसूची २२ अनुसार उपयुक्त नमूना संकलन गरी कार्यालय वा प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ। रोगको प्रकोप सम्वन्धमा कार्यालयले आवश्यकता अनुसार थप अन्वेषण गर्न सक्नेछ।

६. इपिडेमियोलोजिकल प्रतिवेदन पेश गर्दा रोगको जोखिममा रहेका पशु संख्या अनिवार्य रुपमा उल्लेख गरी रोगको नियन्त्रणको लागि आवश्यक खोपको विवरण समेत उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ।
७. प्रयोगशालाले प्राप्त नमूनाहरुको प्रारम्भिक परिक्षण गरी आवश्यक परेमा थप परिक्षणको लागि तोकिएको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ।
८. प्रयोगशालाहरुले खोरेत रोग देखापरेको अवस्था वा सिरो सर्भिलेन्सको लागी प्राप्त नमूना परीक्षण गरी सोको प्रतिबेदन अनिवार्य रुपमा निर्देशनालयमा उपलव्ध गराउनु पर्नेछ। साथै प्रतिवेदन नमूना संकलन भएको स्थानिय तह र सम्वन्धित कार्यालयलाई समेत उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।
९. रोगको आउटब्रेक भएको सूचना र रोग अन्वेषण सम्वन्धि प्रतिवेदन प्राप्त भएमा भ्याक्सिन वैंकमा संचित भ्याक्सिन परिचालन गरीनेछ।
१०. खोरेत रोगको प्रकोप देखिएको स्थानमा अनुसूची-२३ बमोजिम अध्ययन गरी मास तथा रिङ भ्याक्सिनेसन सञ्चालन गर्न सकिनेछ।
११. रोगको इपिडेमियोलोजिकल अध्ययनका लागि अनुसूची-२४ बमोजिमको फर्मेट प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

२३. <u>तथ्यांक तथा जनचेतना अभिबृद्धिः</u>

१. कार्यालयले स्थानिय तहहरुबाट प्राप्त पशुहरुको तथ्यांक व्यवस्थापन गरी राख्ने तथा सो को प्रतिवेदन पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ।
२. निर्देशनालयले मन्त्रालय मार्फत जिल्लागत विवरण प्रत्येक आ.व.मा माग भएको समय भित्र संघिय निकायमा पठाउनु पर्नेछ।
३. कार्यालयले भ्याक्सिनेटरहरुबाट प्राप्त भ्याक्सिनेशनको प्रमाणित प्रगति विवरण कम्पाइल गरी अनुसूची १८ बमोजिमको फाराम अनुसार सारांश विवरण निर्देशनालयलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ। निर्देशनालयले विवरण कम्पाइल गरी मन्त्रालय र पशु सेवा विभागमा पठाउनु पर्नेछ।
४. रोग सम्वन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न सरोकारवालाहरुसँग गोष्ठी तथा बैठक सञ्चालन गर्ने, सूचना मूलक सामग्री तयारी तथा वितरण कार्य मन्त्रालय , निर्देशनालय, कार्यालय र पशु सेवा शाखाले गर्नु पर्नेछ।

२४. विविध :

१. भ्याक्सिनेशन क्षेत्र तोकिएको क्षेत्रका पशुपालक कृषकहरुले अनिवार्य रुपमा खोप अभियानमा सहभागि हुनु पर्नेछ। सो को लागि स्थानिय तहका जन प्रतिनिधिहरुको सुझाव र सहयोग लिनु पर्नेछ। खोप लगाइएका पशुहरु विवरण भरी पशुधनीलाई अनुसूची-१९ अनुसार को खोप लगाएको कार्ड उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
२. खोपको लागि साधारण सिरिन्ज प्रयोग गर्दा बढिमा ३० पशुमा प्रयोग गर्नु पर्नेछ र एक हर्डमा प्रयोग गरीएको सिरिन्ज अर्को हर्डमा प्रयोग गर्न पाइने छैन।
३. पशुहरुको पहिचान व्यवस्थापनको लागी पहिलेनै ट्यागिङ/इयर नोचिङ्ग/ट्याटोइङ भएको हकमा सोही संकेत नम्वरलाई प्रयोग गरीनेछ।
४. खोप लगाए वापत प्रति गाई/भैसी, बंगुरको रु १० र भेडा/बाख्राको रु. ५ का दरले सेवा शुल्क वापत उपलव्ध गराईनेछ। साथै पशुको पहिचान व्यवस्थापन (ट्यागिङ) गर्दा प्रति गाई/भैसी, बंगुरको रु ४० र भेडा/बाख्रा रु २० का दरले सेवा शुल्क उपलव्ध गराइनेछ।

मन्त्री

५. भूमि व्यवस्था,कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले तथ्यांक व्यवस्थापनको लागि आवश्यकता अनुसार सफ्टवेयर तथा अन्य प्रविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने छ।

६. सर्भिलेन्स कार्यको लागि छनोट भएका सर्भिलेन्स साइटहरुमा स्थानीय तहका पशु सेवा प्राविधिकहरुलाई परिचालन गरिनेछ। यसरी परिचालन गर्दा कार्यक्रम शिर्षकबाट प्रति हप्ता इन्धन खर्च वापत रु. ५०० को दरले प्राप्त प्रगति विवरणको आधारमा कार्यालयले उपलब्ध गराउनेछ।

७. प्रयोगशाला परिक्षणको लागि बर्तमान अवस्थामा यस प्रदेशमा प्रयोगशाला नभएकोले साविकको जिल्ला पशु सेवा कार्यालय नवलपरासीको आधारभूत प्रयोगशालाको स्तर उन्नती गरेर करार सेवावाट जनशक्ती व्यवस्थापन गरी सर्भिलेन्स कार्यको कार्यान्वयन गरीने छ ।

परिच्छेद ५

छुर्पि ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग (ब्राण्ड (लोगो)/गुणस्तर/प्याकिङ्ग)

कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृयाः कार्यक्रम सञ्चालनको लागी अनुसूचि-२८ अनुसार न्यूनतम १५ दिनको सुचना प्रकाशन गरि अनुसूचि-२९ अनुसारको प्रस्ताव माग गरिनेछ । प्राप्त हुन आएका प्रस्तावहरु देहायका मापदण्डका आधारमा छनोट गरि कार्यक्रम सुरुवात गरिने छ।

(क) बार्षिक २००० के.जि. छुर्पि उत्पादन गरेको हुनु पर्ने।

(ख) छुर्पि उत्पादन तथा बजारीकरण गरि कम्तिमा २ वर्ष अनुभव भएका उधमिलाई समावेश गरिने छ।

(ग) छुर्पि उत्पादन गरि निर्यात गरिरहेका उद्यमीलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

(घ) भौगोलिक विकट रहेका क्षेत्रका कृषकको दुध खरिद गरि छुर्पि उत्पादन गर्ने उद्यमीलाई ग्राहयता दिइने छ।

२५. **छुर्पीको गुणस्तर मापदण्डः** नेपाल सरकार खाद्य तथा गुण नियन्त्रण विभागले तोकेको न्यूनतम गुणस्तर भएको हुनु पर्नेछ।

२६. **छुर्पीको प्याकिङ्गः** (१) छुर्पी प्याक गर्दा देहायका कुराहरु समावेश हुनुपर्दछ।

(क) प्याकेटमा छुर्पीको तौल (net weight)र प्याकिङ्ग सामाग्री सहित हुने जम्मा तौल (Gross Weight) स्पष्ट खुलेको हुनुपर्नेछ।

(ख) प्याक गरीएको छुर्पीमा छुर्पी बनाउन प्रयोग गरीएको पशुबस्तुको जात, उत्पादन मिति, उपयोग गर्न सकिने अधिकतम समय, किसिम, ग्रेड, मुल्य, उत्पादकको नाम, स्थान, प्याकेजिङ्ग मिति स्पष्ट देखिने गरी लेखिएको हुनुपर्नेछ।

(ग) प्याकिङ्ग गर्दा Preservative प्रयोग गरीएको भएमा सो बारे स्पष्ट उल्लेख गरीएको हुनुपर्दछ।

(२) छुर्पी प्याकिङ्गमा देहायको बस्तुको प्रयोग गर्न प्रतिबन्धित छ ।

(क) मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पार्ने बस्तु तथा रङ्गको प्रयोग भएमा।

(ख) प्याकिङ्ग सामाग्रीको रुपमा जुट, काठको बाकस, आल्मुनियम, टिन आदि मानव स्वास्थ्यमा असर पार्ने खालको भएमा।

(ग) लोगो नछापिएको प्याक।

(घ) अखाद्य तथा प्रतिबन्धित वस्तुहरु समावेश भएमा ।

(ङ) समय सापेक्ष मन्त्रालयले निर्धारण गरी सुचना मार्फत तोकेको मापदण्ड भित्र नपरेमा।

२७. फार्म / शुल्क (छुर्पी निर्यात तथा ब्रान्ड (logo) को प्रयोग गर्ने फार्म)

देहायका फार्मले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा छुर्पीको लोगो प्रयोग गर्न र कारोवार गर्न योग्य मानिनेछ।

(क) प्रचलित कानुन बमोजिम सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको संस्था।

(ख) कर प्रयोजनका लागी सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको।

(ग) नविकरण भएको।

(घ) दफा २६ को उपदफा (२) को प्रतिबन्धित बस्तु प्रयोग नभएको।

(ङ) उत्पादकले छुर्पीको लोगो प्रयोग गरी कारोवार गर्ने फार्मले अनुसूची-२५ बमोजिमको दर्खास्त फाराम भरि मन्त्रालयमा पेश गरी अनुसूची-२६ बमोजिम अनुमति प्राप्त गर्नुपर्नेछ।

(च) मन्त्रालयले फार्मले पेश गरेको निवेदन तथा आवश्यक कागजात उपर छलफल तथा अध्ययन गरी अनुमति दिनुपर्नेछ र दरखास्त माथि शंका भएमा थप विवरण माग गर्न सक्नेछ।

(छ) मन्त्रालयले दरखास्त पेश भएको पैतिस (३५) दिन भित्र लोगो प्रयोगको अनुमति दिनुपर्नेछ। लोगो प्रयोग गर्न नदिनु पर्ने भएमा त्यसको कारण सहित पन्ध्र (१५) दिन भित्र सम्बन्धित निवेदकलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ।

(ज) दरखास्त दिने फार्मले अनुमति प्राप्त हुने अवस्था भएमा रु. १०००।— राजस्व दस्तुर लिई अनुमति पत्र प्रदान गरीनेछ।

(झ) उत्पादकले लोगो प्राप्तगरी छुर्पी बिक्रि वा निर्यात गरेको विवरण बार्षिक रुपमा अनुसूची-२७ भरी निर्देशनालयमा उपलब्ध गराउने फर्मेट।

२८. अनुदान रकमको मापदण्ड:

(क) कार्यालयमा पेश भएको कार्ययोजना एक तह माथिबाट अनुमोदन गराई प्रति अनुदानग्राही रु ५ लाखमा नवढ्ने गरी अनुदान रकम उपलव्ध गराईने छ। कार्यालय र अनुदानग्राही विच अनुसूचि-४३ अनुसार सम्झौता गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।

(ख) अनुदानग्राहीले साझेदारी गर्नु पर्ने ५० % रकम सहित सो भन्दा बाहेकको लाग्ने खर्च रकम आफै जुटाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(ग) कार्यालयको प्रतिवेदन सहित कार्य प्रगतिको आधारमा अनुदान रकम सम्बन्धित अनुदानग्राहीको बैंक खातामार्फत उपलब्ध गराईनेछ ।

(घ) कार्यक्रम सम्पन्न भई सकेपछि सोको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित अनुदानग्राहीको हुनेछ।

(ङ) अनुदानग्राहीले कम्तीमा ५ बर्षसम्म अविछिन्न रुपमा प्रस्ताव एवं सम्झौता बमोजिमको व्यवसाय सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

२९. बार्षिक प्रतिवेदन: अनुदान प्राप्त गर्ने अनुदानग्राहीले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र कार्यालयमा प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

परिच्छेद-६
गौशाला स्थापना निर्माण /सुधार कार्यक्रम सञ्चालन

३०. <u>उद्देश्य</u>: गौशाला स्थापना निर्माण /सुधार कार्यक्रम सञ्चालनको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेका छन्।

(क) छाडा चौपायाहरु अव्यवस्थित रुपले सहर, सडक, पाटीपौवा तथा सार्वजनिक स्थलमा रहने गरीएका वस्तुभाउहरुको समूचित ब्यवस्थापन र उपयोग गर्नको लागि गोठ निर्माण सुधार गरीने छ।

(ख) गौशालामा रहेका पशुहरुको मलमुत्रको समुचित उपयोग तथा पशु स्वास्थ्य सुधार र दुध उत्पादनमा वृद्धि गर्न सहयोग पुऱ्याईने छ।

३१. <u>कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया</u>:

(१) यस प्रदेश भित्र रहेका जिल्ला अन्तरगतका विभिन्न मठ मन्दिर/ देव देवलहरुमा रहेका र सामुदायिक पशुहरुको उद्धार गर्ने उदेश्यले स्थानीय तहको समन्वयमा गौशाला निर्माण/सुधार स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(२) यस कार्यक्रम सन्चालनका लागि कम्तिमा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गरिने छ।

(३) प्रस्ताब साथ सम्वन्धित स्थानीय तहको सिफारिस पेश गर्नुपर्ने छ।

(४) गौशालामा भएका गाईहरुको सख्या र सडकमा रहेका गाईहरुको बथान एकिन गरि गौशाला सञ्चालकहरु सँग कार्ययोजना माग गरिनेछ ।यसरी प्राप्त भएको कार्ययोजना आवश्यकताका आधारमा कार्यक्रम व्यबस्थापन समितिले स्विकृत गर्ने छ।

(५) मन्त्रालयबाट उपलब्ध गराइएको प्राविधिक स्टिमेट अनुसार गोठ निर्माण / सुधार तथा मर्मत तथा अन्य कार्य स्विकृत कार्ययोजना बमोजिम\सम्पन्न पश्यात एकमुस्ट रकम भुक्तानी गरिने छ

परिच्छेद-७
बाखाको खोर सुधार तथा बाखा प्रवर्धन कार्यक्रम

३२. <u>बाखाको खोर सुधार तथा बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया</u> :

१. कार्यालयले बाखाको खोर सुधार तथा बाखा प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लागि वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम, बजेट र अख्तियारी बमोजिम सहभागी कृषक समुहको ५०% लागत साझेदारीमा बढीमा १० कृषकको ३ समुह गठन गरी कार्यक्रम सचालन गरिनेछ ।

२. कृषक समुह गठन तथा कार्यक्रम सञ्चालनका आधारहरु :

(क) समुह गठन गर्दा कम्तीमा ५ वटा माउ बाखा पालेको कृषक हुनु पर्नेछ ।
कम्तीमा १ रोपनी क्षेत्रफलमा घाँसखेति गरेको वा घाँसखेति गर्नको लागी ईच्छुक भएको ।

(ख) भौगोलिक हिसावले पायक पर्ने कृषकहरुलाई प्राथिमकता दिईनेछ ।

(ग) बाखालाई संक्रामक रोग विरुद्ध खोप अनिवार्य लगाउनु पर्नेछ ।

(घ) वर्षको २ पटक आन्तरिक तथा बाह्य परजिवी विरुद्ध ड्रेञ्चिङ्ग तथा डिपिङ्ग गराउनु पर्नेछ।

(ङ) कार्यक्रममा सहभागि कृषकहरुले बाखाको बीमा अनिवार्य रुपमा गर्नु पर्नेछ ।

(च) प्राविधिकको सल्लाह अनुसार प्रजनन ब्यवस्थापन प्रक्रिया मिलाउनु पर्ने छ । मन्त्री

(छ) कम्तीमा ३० माउ बाखा बरावर १ प्रजनन योग्य बोका प्राविधिकको सल्लाह अनुसार पाल्ने ब्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(ज) खोर निर्माण गर्दा अनुसूची-२ अनुसारको मापदण्डको आधारमा निर्माण गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद ८

ग्रामिण कुखुराको श्रोत केन्द्र स्थापना (खाद्य तथा पोषण कार्यक्रम) कार्यक्रम

३३. ग्रामिण कुखुराको श्रोत केन्द्र स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया:

१. कुखुरापालक कृषक समूह/समिति/सहकारीहरुलाई लक्षित गरी ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

२. कार्यालय/निर्देशनालयले जिल्लास्तरमा ग्रामिण कुखुराको श्रोत केन्द्र स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुसूची-२८ बमोजिम ढाँचामा कम्तिमा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आव्हान गर्नु पर्नेछ।

३. ईच्छुक साझेदारले अनुसूची-२९ अनुसारका कागजातहरु संलग्न गरी निवेदन र अनुसूची-३० बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना सहितको प्रस्ताव तयार गरी तोकिएको कार्यालयमा दर्ता गर्नु पर्नेछ।

४. पन्छीपालनमा व्यवसाय उन्मुख भएका कृषक/समूह/समिति/सहकारीलाई प्राथमिकता दिइनेछ। ग्रामिण कुखुरा श्रोतकेन्द्रको मापदण्ड अनुसूची-३५ अनुसार हुनु पर्ने छ।

५. ग्रामिण कुखुराको श्रोत केन्द्र स्थापना कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कार्यालयले रितपूर्वक पर्न आएका प्रस्तावहरुलाई मूल्याङ्कन समितिले स्थलगत प्रमाणीकरणका लागि मूल्याङ्कनका आधारहरु तयगरी प्रस्ताव मूल्याङ्कन छनौट गर्नेछ।

६. छनौट भएका प्रस्तावकहरुको कार्ययोजना स्वीकृत गरी अनुसूची-३३ अनुसार सम्झौता गरिनेछ।

७. यसरी स्थापना भएका स्रोतकेन्द्रले फार्ममा भएका माउ तथा भाले पन्छीको पेडिग्री (बंशाणुगत गुण) अभिलेख राखु पर्नेछ। यस्ता फार्मलाई भविष्यमा प्रदर्शन, तालिम तथा उपयुक्त जातहरुको विस्तार तथा प्रसारको लागि प्रयोग गर्न सकिनेछ।

८. साझेदार संस्थाले अनुदान बापतको रकम खोर व्यवस्थापन, मेशिनरी औजार (ईन्कुवेटर, ह्याचर, जेनेरेटर आदि), भौतिक संरचना, आहारा, पन्छी स्वास्थ्य, जैविक सुरक्षा, क्षमता अभिबृद्धि, बजार व्यवस्थापन, ग्रामिण कुखुराको चल्ला खरिद तथा ढुवानी जस्ता कार्यमा खर्च गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद ९

पशुपन्छी तथा मत्स्य नमुना (मोडेल) फार्म कार्यक्रम

३४. कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृया:

१. मन्त्रालय, मन्त्रालय मातहतका निकायहरु मार्फत सञ्चालन हुनेछन् ।

२. उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै कारणवशमन्त्रालय मातहतका निकायबाट कार्यक्रम संचालन गर्न नसकिने भएमा सम्बन्धित स्थानीय तहको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ।

३५.प्रस्ताव माग गर्ने:

१. मोडल फार्म स्थापना तथा सञ्चालनमा सहयोग पुर्याउन अनुदान दिने उदेश्यले मन्त्रालय, मन्त्रालय मातहतका निकायहरुले कम्तिमा १५ दिनको म्याद दिई राष्ट्रिय पत्रिका मार्फत अनुसूची-२८ बमोजिम प्रस्ताव आह्वनको सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नुपर्नेछ । साथै उक्त सूचना मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको वेव साईट र स्थानीय तहको सूचना पाटीमा समेत टाँस गर्नुपर्नेछ ।

२. उपदफा(१)बमोजिम आवेदकले अनुसूची-२९ बमोजिम निवेदनको साथ देहाय बमोजिम कागजातहरु पेश गर्नु पर्दछ।

(क) माग निवेदनको साथ फर्म सरकारी निकायमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र र स्थायी लेखा नम्बर प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपी एक/एक प्रति ।

(ख) सम्बन्धित स्थानिय तहको कार्यक्रम सञ्चालनमा दोहोरो सहयोग नभएको वा विगतमा के कति अनुदान सहयोग उपलब्ध भएको छ सो व्यहोरा खुलाई थप अनुदान सहयोग दिन उपयुक्त हुने व्यहोरा लेखिएको सिफारिस पत्र ।

(ग) समुह वा संस्थाको हकमा कार्यसमितिको बैठकले मोडल फार्म स्थापनाको लागि सहयोग माग गर्नको लागि गरेको निर्णयको प्रतिलिपि ।

(घ) निवेदकले सञ्चालन गर्ने पशुपन्छी तथा मत्स्यपालन व्यवसायको अनुसूचि-३० बमोजिमको परियोजना प्रस्ताव।

(ङ) आवेदक वा निजको परिवारको स्वामित्वमा पर्याप्त जग्गा रहेको जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपि वा भाडामा भए प्रचलित नियम बमोजिम सामान्यतया १० बर्ष लिजमा लिएको सम्झौता पत्र ।

३. कृषि तथा पशुपन्छी बाली विशेष नयाँ फार्महरु भएको खण्डमा प्रस्ताव दर्ता गराउने अन्तिम म्याद भन्दा अगावै सरकारी निकायमा दर्ता भई सूचनामा माग भएका अनुसारका कागजात पेश भएको हुनुपर्ने छ ।

३६. प्रस्ताव संकलन: दफा ३५ उपदफा १ बमोजिम पेश भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धी मोडल फार्मका प्रस्ताव हरु अनुसूची-२८ मा तोकिएका मन्त्रालय/ संवाहक/ निकाय/कार्यालयहरुले सङ्कलन गर्नुपर्नेछ।

३७. प्रस्तावको वर्गिकरणर छनौट :

मातहतका निकाय वा कार्यालयहरुले आफ्नो बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार उल्लेखित (बिनियोजित) बजेटमा नबढ्ने गरी प्रस्तावको आधारमा बढीमा ५०% रकम अनुदान दिने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछतर ५०% भन्दा बढी रकम अनुदानग्राहिले खर्च गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन।

३८. मूल्याङकनको आधार:

दफा ५१ बमोजिमको मूल्याङ्कन समितिले अनुसूची-२९ बमोजिम प्राप्त निवेदहरुलाई अनुसूची-३१ अनुसार मापदण्ड पुगेको खण्डमा अनुसूची-३६ बमोजिमका आधारहरुमा मूल्याङ्कन गरि सम्बन्धित संवाहक, निर्देशनालय वा कार्यालय समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ तर अनुसूची- ३१ अनुसार मापदण्ड नपुगेका र प्रस्तावित अनुदान रकम बराबरको अनुदान सहयोग विगतका बर्षहरुमा सरकारी तथा गैह्रसरकारी संस्थाबाट प्राप्त गरिसकेका आवेदकहरुलाई मूल्याङ्कन प्रक्रियामा समावेश गरिने छैन ।

मन्त्री

१. साझेदारी र अनुदान प्रवाहः पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धीका प्रस्तावहरु छनौट पश्चात प्रस्तावले पशुपन्छी तथा मत्स्य नमुना (मोडल) फार्म स्थापनाको लागि सम्बन्धित विषयको प्राविधिक मार्फत स्थलगत सर्भेक्षण गराइ लागत इष्टिमेट तयार गरी स्वीकृतिको लागि कार्यालय प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
२. लागत इष्टिमेट तयार गर्दा कुल इष्टिमेट अङ्कको २% रकम कन्टीजेन्सी स्वरुप कट्टी गर्न सकिनेछ र उक्त रकम प्राविधिकको दैनिक भ्रमण भत्ता र समितिको बैठक भत्तामा प्रयोग गर्न सकिनेछ।
३. स्वीकृत ईष्टिमेटको आधारमा संवाहक निर्देशनालय/कार्यालय र अनुदानग्राही बीच अनुसूची-३२ बमोजिमको सम्झौता गरिनेछ।

३९. अनुदान रकमको मापदण्ड:

१. पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धी नमूना (मोडल) फार्म स्थापनाको लागि दफा ३९ अनुसार मन्त्रालय, संवाहका निर्देशनालय/ कार्यालयले गरेको निर्णय बमोजिम अनुदान रकम तोकिनेछ। अनुदानग्राहीले साझेदारी गर्नु पर्ने ५० % रकम सहित सो भन्दा बाहेकको लाग्ने खर्च रकम आफै जुटाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
२. कार्यालयको प्रतिवेदन सहित कार्यप्रगतिको आधारमा अनुदान रकम सम्बन्धित अनुदानग्राहीको बैंक खाता मार्फत बढीमा ३ किस्तामा उपलब्ध गराईनेछ ।
३. कार्यक्रम सम्पन्न भई सकेपछि सोको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित अनुदानग्राहीको हुनेछ।
४. अनुदानग्राहीले कम्तीमा ५ बर्षसम्म अविछिन्न रुपमा प्रस्ताव एवं सम्झौता बमोजिमको व्यवसाय सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
५. पशुपन्छी,मत्स्य तथा घाँसेबालीहरुको अनुदानग्राहीले अनिवार्य रुपमा विमा गर्नु पर्नेछ ।

४०. व्याज अनुदान सम्बन्धि व्यवस्था:

१. प्रस्तावकले नमूना (मोडल) फार्म स्थापना तथा सञ्चालनमा थप लगानी को आवश्यक भएमा साझेदारी गर्नु पर्ने रकम भन्दा बढी रकमको लागि कुनै वित्तिय संस्थाबाट ऋण लिनचाहेको अवस्थामा सुलभ कर्जा सहजिकरण तथा व्याजमा अनुदान कार्यक्रमबाट ऋण प्राप्त गर्न प्रस्तावकले माग गर्न सक्नेछ।

२. उपदफा (१) अनुसारका अनुदानग्राही लाई व्याजमा अनुदान बढीमा तीन वर्षसम्मको लागि उपलव्ध गराईनेछ।

४१. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन:

१. मन्त्रालय वा निर्देशनालय वा कार्यालयले सम्बन्धित स्थानिय तह र मन्त्रालयको सहयोग तथा समन्वयमा यस कार्यविधी अनुसार सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछन् ।
२. अनुगमन निरीक्षणको प्रतिवेदन कार्यालयले हरेक चौमासिकको एक पटक सम्बन्धित निर्देशनालयमा र निर्देशनालयले मन्त्रालमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
३. मन्त्रालय र निर्देशनालयले यस कार्यक्रमको अनुगमन निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछन्

४. उपदफा (३) बमोजिमको निर्देश पालना गर्नु अनुदानग्राहीको कर्तव्य हुनेछ। साथै अनुदानग्राहीले परियोजना/ अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थानमा विस्तृत विवरण झल्किने होडिङ बोर्ड राख्नु पर्नेछ।

५. अनुदानग्राहीले अन्तिम भूक्तानी माग्नु पूर्व सञ्चालित कार्यक्रमको नाम, सञ्चालन हुने स्थानको ठेगाना, सम्झौता अनुसारको अनुदान रकम, प्रस्तावकको साझेदारी रकम र साझेदारी भन्दा बढी लगानी रकम समेत उल्लेख गरी होडिङ्ग वोर्ड फार्मा प्रवेश गर्ने स्थानमा टाँस गरेको हुनु पर्नेछ।

६. सम्झौता अनुरुप काम नगर्ने अनुदानग्राहीलाई सम्बन्धित निकायले अनुदान रकम रोक्का गरी यस सञ्चालन विधि अनुरुप अनुदानको दुरुपयोग गरेमा वा रकमको हिसाब नबुझाउने अनुदाग्राहीलाई प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही गरी असुल उपर गरिनेछ ।

७. कार्यक्रम संचालन पश्चात अनुसूची-३४ बमोजिमको उपलब्धि अनुगमन सूचकका आधारमा कार्यक्रमको उपलब्धी मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

परिच्छेद-१०

बायोग्यास सहित भकारो सुधार

४२. कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया:

१. कार्यक्रम सञ्चालन स्थान छनौटः

(क) स्थान छनौटका लागी कार्यालयले ३ सदस्यीय प्राविधिक कार्यदल गठन गरिकार्यक्षेत्रभित्र बढि पशुपालन गरेको, परम्परागत पशुपालन प्रणाली रहेको, गोवरलाई गुईठा बनाई ईन्धनको रुपमा प्रयोग भईरहेको क्षेत्रहरुको पहिचान गरि प्रतिवेदन तयार गर्ने।

(ख) कार्यदलबाट पहिचान भएका क्षेत्रहरुको सम्बन्धमा कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट सम्भावित कार्यक्रम सञ्चालन स्थानहरु छनौट गर्ने।

(ग) कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिबाट छनौट भएका सम्भावित स्थानहरु मध्येबाटकार्यक्रम व्यवस्थापन समितिले कुनै एक वा दुइ स्थानको छनौट तथा अनुमोदन गर्नु पर्नेछ।

२. कार्यक्रम सञ्चालनका लागी कृषक छनौटः

(क) छनौट भएको स्थानको निर्वाचित जनप्रतिनिधीको उपस्थितीमा आम भेला गराई समिति गठन गर्ने।

(ख) समितिलाई सम्बन्धित स्थानिय तहमा नियमानुसार दर्ता गरि पान नं. लिएको हुनु पर्ने।

(ग) समितिले कार्यक्रम सञ्चालनका लागी लागी इच्छुक घरधुरिको छनौट गर्नेछ।

(घ) कृषक छनौट गर्दा कम्तीमा दुईवटा माउ गाई/भैसी पालेको कृषकलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ।

(ङ) कृषक घरधुरिहरुको छनौट गर्दा एकै ठाउमा कम्तीमा ५ देखि २५ घरधुरिको एक कलस्टर हुने गरि घरधुरि छनौट गर्नुपर्नेछ।

(च) घरधुरी छनौट पश्चात सो को जानकारि समितिले सम्बन्धित स्थानिय तह र कार्यालयलाई दिनुपर्नेछ।

(छ) सोही स्थानमा यस कार्यक्रमको उद्धेश्यसँग मिल्दो उद्धेश्य लिई गठित पुरानो सक्रिय समितिलाई परिचालन गरि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बाधा पर्ने छैन।

(ज) कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालनका लागी अनुसची-३७ बमोजिम समिति सँग द्विपक्षिय सम्झौता गर्नेछ।

३. फोकल पर्सन तोक्ने: कार्यालयले यस कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न र आवश्यक प्राविधिक सेवाका लागी एक जना प्राविधीक कर्मचारीलाई फोकल पर्सनको रुपमा तोक्नु पर्नेछ।

४. न्युनतम मापदण्ड पुरा हुनुपर्ने:

(क) भकारो सुधार गर्दा मलमूत्र सङ्कलन गर्ने छानो सहितको टयाङ्क/मलखाल्डो व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,

(ख) कम्तीमा चार घन मिटरको बायोग्यास प्लान्ट निर्माण गरिएको हुनु पर्नेछ।

(ग) उपदफा ६ अनुसारको स्टीमेट अनुसार लागत साझेदारी गरेको हुनु पर्नेछ।

५. भुक्तानी प्रक्रिया:

(क) उपदफा ४ का न्युनतम मापदण्ड अनुसार कार्य सम्पन्न भएको समितिको निर्णय प्रतिलिपी।

(ख) स्थानिय तहको कार्य सम्पन्न भएकोले भुक्तानिको लागि सिफारिस पत्र।

(ग) कार्यालयबाट स्थलगत अनुगमन गरीएको स्थलगत प्राविधिक प्रतिवेदन।

(घ) निर्माण कार्यको स्टिमेट अनुसारको कार्यसम्पन्न गरेको प्रतिवेदन, विल, भरपाई,

(ङ) सार्वजनिक सुनुवाईको माईन्युटको प्रतिलिपि आदिको आधारमा कार्यालयले एकमुष्ठ समितिको खातामा भुक्तानी गर्नेछ।

(च) प्रति परिवार/कृषकलाई ५०% लागत साझेदारीमा अधिकतम अनुदान रु. ८०,०००।— भन्दा बढी उपलब्ध गराईने छैन।

६. एक परिवारका लागि गोवर ग्यास पलान्ट सहितको भकारो सुधार इस्टमेट

क्र. स	विवरण	जम्मा रकम रु.	अनुदान रकम रु.	अनुदान ग्राहीको लगानी रु.
१	भकारो सुधार निर्माण	८००००	४००००	४००००
२	गोवर ग्यास प्लान्ट निर्माण	७००००	३५०००	३५०००
३	समुह गठन परिचालन तथा अभिमुखिकरण	१००००	५०००	५०००
जम्मा		१६००००	८००००	८००००

नोट: भकारो सुधारका लागि आवश्यक प्राविधिक इस्टमेट तयार गरी सम्पुर्ण अनुदानग्राहीको निर्माण गर्ने भकारो र गोवर ग्यास प्लान्ट एकै किसिमको वनाईने छ साथै अन्य सँस्थाहरुबाट प्लान्ट स्थापना गर्दा पाउने अनुदान रकम लिन कुनै बाधा पर्ने छैन।

परिच्छेद ११

दूधालु गाईभैंसीमा अनुत्पादक तथा बाँझोपन निराकरण सेवा कार्यक्रम (डोर टु डोर) कार्यक्रम

४३. कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया:

(१) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा देहायका प्रकृया अवलम्वन गरिनेछ।

(क) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने जिम्मेवार निकाय: वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालन गरिने स्थानः प्रति पटक कम्तीमा २० वटा समस्यायुक्त गाईभैंसीहरु पहिचान गरे पश्चात कार्यालयबाट कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ ।

(ग) कार्यक्रम सञ्चालन गरिने समयः वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार कार्यालयले उपलब्ध श्रोत साधन तथा जनशक्तिका आधारमा कार्ययोजना तयार गरी जुनसुकै समयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ।

(घ) जनशक्तिः कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिमको जनशक्ति भएको टोली आवश्यकताको आधारमा परिचालन गर्न सक्ननेछ ।

क.स. जनशक्ति	परिमाण (जना)
१. विषय विज्ञ	१
२. पशु चिकित्सक/पशु विकास अधिकृत/मत्स्य विकास अधिकृत	१
३. सहायक स्तरको प्राविधिक कर्मचारी	१
४. विषय विज्ञ (बाह्य श्रोतबाट आवश्यकता अनुसार)	१
५. स्थानियतहमा कार्यरत प्राविधिक	बढीमा २ जना

(च) कार्यक्रम सम्पन्न भएपश्चात टोली प्रमुखले अनुसूची-३८ बमोजिमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन १ प्रति कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

२. कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा निम्नानुसारको आर्थिक विधि अपनाइनेछ ।

(क) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा कार्यालय वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायले चालु आर्थिक वर्षको स्वीकृत कार्यक्रमा तोकिएको बजेट रकमको परिधि भित्र रही खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च, खाजा खर्च, ईन्धन, औषधि, हर्मोन, मिनिरल, भिटामिन, सिथ, ग्लोभ,एप्रोन, सिरिन्ज, निडल लगायत अन्य आवश्यक सामाग्री, उपकरणएवं लजिष्टिक, नतिजामापन रिपोर्टिङ्ग जस्ता क्रियाकलापमा गर्न सकिनेछ।

(ग) बाह्य श्रोतबाट विषय विज्ञहरुलाई कार्यक्रममा संलग्न गर्नुपर्दा सरकारी सेवामा संलग्न विशिष्ट श्रेणीका अधिकृत सरह दैनिकभत्तातथा भ्रमण खर्च उपलब्ध गराईनेछ ।

३. नतिजामापनः कार्यक्रमको नतिजामापन गर्नका लागि सम्बन्धित स्थानिय निकायको पशु सेवा शाखाले अनुसूची-३९ बमोजिमको ढाँचामा विवरण ६०-७०औं र ९०-१०० औ दिन भित्र क्रमशः प्रथम र द्धितिय नतिजा मापन प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

४. अनुगमन तथा मुल्याङ्कनः कार्यक्रमको सञ्चालन एवं प्रभावकारिता सम्बन्धि अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्वन्धित कार्यालय, निर्देशनालय र मन्त्रालयले गर्नेछन् ।

परिच्छेद-१२

मन्त्री

मत्स्य ह्याचरी निर्माण सुधार

४४. कार्यक्रमको संचालन प्रक्रिया

(१) यस अनुदान कार्यक्रममा सहभागी हुन चाहने ईच्छुक कृषक/समुह/समिति/सहकारी/निजि फर्महरुलाई लक्षित गरी अनुसूची-२८ बमोजिम ढांचामा कम्तिमा १५ दिनको सुचना प्रकाशन गरिनेछ।

(२) ईच्छुक कृषक/समुह/समिति/सहकारी/निजि फर्महरुले तोकिए बमोजिमको अनुसुची-२९को ढाँचामा निवेदन र सम्लग्न कागजातहरु र अनुसुचि-४१को ढाँचामा विस्तृत कार्ययोजना सहित तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) अनुसूची-४१ अनुसारको कार्ययोजना सहित पेश भै आएका प्रस्तावहरुलाई सम्वन्धित निकायमा दफा ५१अनुसार गठन भएको कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिले मूल्याङ्कन समिति गठन गरी सम्लग्न कागजातको आधारमा स्थलगत अनुगमनको लागि प्रारम्भिक छनौट गर्नेछ र अनुसुची-४२अनुसारका मूल्याङ्गनका आधारहरु बाट मुल्याङ्कन गरी अन्तिम छनौटको लागि कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिमा पेश गर्नेछ।

(४) कार्यक्रम कार्यन्वयन समितिले पेश भएको प्रस्तावहरु मुनासिव लागेमा सिफरिस गर्नेछ।

(५) सिफारीस भएका कृषक /निजि फर्महरु सँग अनुसुची-४०अनुसार सम्झौता गरिनेछ।

(६) साझेदारीमा संचालन हुने यस कार्यक्रम अन्तरगत १०० प्रतिशत रकम भौतिक पूर्वाधार (ईन्कुवेशन टैंक, स्पनिङ्ग टैंक, ओभर हेड टैंक,कन्डिसनिङ्ग टैंक,पानी आपूर्तीको लागि पाइप लाईन र यी संरचनाको लागि आवश्यक पर्ने सेड) निर्माण सुधारमा गरिनेछ।

४५. अनुदान रकम र भुक्तानी प्रक्रिया:

१. कार्यक्रमका लागि स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार बढिमा रु. ५ लाख नबढ्ने गरी कार्यालयको कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिले गरेको निर्णय बमोजिम अनुदान रकम प्रवाह गरिनेछ। अनुदानग्राहीले साझेदारी गर्नु पर्ने ५०% रकम सहित सो भन्दा बाहेकको लाग्ने खर्च रकम आफैले जुटाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

२. काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि देहाय बमोजिमका कागजातहरु संलग्न राखी कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ:-

(क) निवेदन, स्वीकृत कार्ययोजना र सम्झौताको प्रतिलिपि,

(ख) संरचना निर्माणको हकमा सम्वन्धित प्राविधिकको लागत अनुमान, नक्सा, नापी किताव, रनिङ्ग/अन्तिम बिल, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन

(ग) खण्ड (ख) मा जे लेखिएता पनि पाँच लाख भन्दा बढि लागतको निर्माण कार्यको हकमा मात्र ईन्जिनियरिङग प्राविधिकको सिफारिस आवश्यक पर्ने,

(घ) पाँच लाख भन्दा बढि लागतको सामाग्री खरिदमा कम्ति तिन वटा कोटेशन आवश्यक पर्ने,

(ङ) सामग्रीहरु खरिद गरेको सक्कल बिल भरपाई,

मन्त्री

(च) तयार गरिएको संरचना, यन्त्र उपकरण र पशुपन्छी लगायतको फोटोहरु,

(छ) सम्बन्धित निर्णयहरुको प्रतिलिपि,

(ज) सार्वजनिक सुनुवाईको निर्णयको प्रतिलिपि,

(झ) स्थानीय तहको सिफारिस।

परिच्छेद- १३

समिति सम्बन्धी व्यवस्था

४६. <u>निर्देशक समितिको गठनः</u>

१. कार्यक्रम सञ्चालनका लागि मन्त्रालयमा देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति रहनेछ।

१	मा.मन्त्री, भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संयोजक
२	सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय	सदस्य
३	सचिव भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय	सदस्य
४	सचिव उधोग, पर्यटन, वन तथा वाताबरण मन्त्रालय	सदस्य
५	निर्देशक, कृषि विकास निर्देशनालय	सदस्य
६	निर्देशक, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	सदस्य
७	सचिव, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सदस्य सचिव

नोट—समितिमा दुई जना आमन्त्रित गर्न सकिने छ।

२. निर्देशक समितिको काम कर्तव्य र अधिकारः-

(क) कार्यक्रम कार्यान्वयनका सन्दर्भमा परिआएका बाधा अठकाउ उत्पन्न भएमा बाधा अडकाउ फुकाउनुका साथै आवश्यक रायसुझाव तथा निर्देशन दिने।

(ख) सरोकारवाला निकायहरुसँग आवश्यकता अनुसार समन्वय गर्ने।

(ग) स्वीकृत कार्ययोजना अनुसार कार्य भए/नभएको तथा अनुदान रकम सदुपयोग भए/नभएको अनुगमन गरी पृष्ठपोषण गर्ने।

४७. <u>प्रादेशिक पशुपन्छी विकास समन्वय समितिः</u>

१. कार्यक्रमको नीतिगत व्यवस्था गर्न देहाय वमोजिमको पदाधिकारी रहेको प्रादेशिक पशुपन्छी विकास समन्वय समिति रहनेछ :

(क)	सचिव, भूमि व्यबस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संयोजक
(ख)	महाशाखा प्रमुख, पशुपन्छी विकास महाशाखा	सदस्य
(ग)	महाशाखा प्रमुख योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखा	सदस्य
(घ)	प्रमुख, दुग्ध विकास संस्थान	सदस्य
(ङ)	निर्देशक पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	सदस्य–सचिव

नोट—समितिमा दुई जना आमन्त्रित गर्न सकिने छ।

२. समितिको वैठक आवश्यकता अनुसार वस्नेछ।
३. समितिको वैठकमा सम्वन्धित बिषय विज्ञ र कृषक प्रतिनिधीलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ
४. समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकारः- यस समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय वमोजिम रहनेछः

(क) कार्यक्रमलाई प्रभावकारि कार्यान्वयनका लागि नीति निर्माण तथा समन्वय गर्ने।
(ख) आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कनतथा समिक्षा गरी पृष्ठपोषण दिने।

४८. <u>जिल्ला पशु विकास समन्वय समितिको गठनः</u>

१. जिल्लामा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नको लागि देहाय बमोजिमको समिति रहनेछ।

१	प्रमुख, जिल्ला समन्वय समिति	संयोजक
२	अध्यक्ष/प्रतिनिधि, जिल्ला उधोग वाणिज्य संघ	सदस्य
३	अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सदस्य
४	प्रमुख/प्रतिनिधि, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय,प्रदेश इकाइ	सदस्य
५	प्रमुख/प्रतिनिधि, बिषयगत समूह, सहकारी वा कृषक संजाल १ जना महिला सहित २ जना सदस्य	सदस्य
६	कार्यालय प्रमुख , सम्वन्धित कार्यालय प्रमुख	सदस्य सचिव

२. समितिमा आवश्यकता अनुसार दुई जना बिषय बिशेषज्ञ आमन्त्रित गर्न सकिने छ साथै कार्यक्रम सञ्चालन क्षेत्रको प्रदेश सांसद र सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुखलाई सल्लाहकारको रुपमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

३. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः
(क) कार्यक्रम सञ्चालन क्षेत्रको जानकारी लिने ।
(ख) लक्ष्य अनुसारको कार्यक्रम सम्पन्न गर्न समन्वय गर्ने ।
(ग) सम्वन्धित क्षेत्रको प्रदेश सांसद र स्थानीय तहका जन प्रतिनिधि साथै सरोकारवाला सहित समितिले गरेको कामको अनुगमन गर्ने गराउने।

४९. <u>कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिः</u>

(१) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि देहाय अनुसारको व्यवस्थापन कार्यक्रम समिति रहनेछ।

१	कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायको प्रमुख	संयोजक
२	प्रमुख , संवन्धित महाशाखा/ शाखा	सदस्य
३	प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा	सदस्य
४	कानून अधिकृत, मन्त्रालय	सदस्य
५	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख वा सम्वन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख वा निजले तोकेको प्रतिनिधि	सदस्य
६	सम्वन्धित शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

मन्त्री।

(२) उपदफा (१) को क्र. सं. २ बमोजिमको सदस्य शाखा प्रमुख रहेको भए सम्वन्धित निकायको प्रमुखले तोकेको प्राविधिक कर्मचारी सदस्य सचिव रहनेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (४) बमोजिम कानुन अधिकृत नभएको अवस्थामा प्रशासन शाखा प्रमुखले प्रतिनिधित्व गर्नेछन ।

(४) समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार बढिमा दुई जना सम्म विषय विज्ञहरुलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

(५) अनुदानमा सञ्चालन हुने प्रति कार्यक्रम बढीमा तीन बैठक भित्र आर्थिक दायित्व सिमित गर्नुपर्नेछ।

(६) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः

(क) समुह/समिति र सहकारीले तयार पारेको कार्ययोजनाका आधारमा प्राविधिक प्रतिवेदन तयार पार्ने।

(ख) लक्षित कार्यक्रमको प्रगति विवरण नियमित अभिलेखिकरण गर्ने।

(ग) लक्षित कार्यक्रमको तथ्याङ्कहरु अध्यावधिक गराउने।

(घ) प्राविधिक अनुगमन मुल्याङ्कनका लागि कार्यालयमा कार्यदल गठन गरी परिचालन गर्ने ।

(ङ) प्राप्त भएका प्रस्तावहरु छनोट गरी कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।

परिच्छेद-१३
विविध

५०. <u>अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः</u> यस विधि बमोजिमका कार्यक्रमहरुको मन्त्रालय, निर्देशनालय र सम्बन्धित कार्यालयले आवश्यकतानुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछन् ।

५१. <u>प्रचलित कानून बमोजिम हुनेः</u> यस विधिमा उल्लेख नभएको विषय प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

५२. <u>कारबाही हुनेः</u> यस विधि बमोजिम कार्यक्रम संचालन नगरी दुरुपयोग गरेको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही गरी प्रदान गरिएको अनुदान रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।

५३. <u>संशोधनः</u> मन्त्रालयले सञ्चालन विधिमा आवश्यकता अनुसार हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

मन्त्री

अनुसूची-१

(दफा ५को उपदफा (१) खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्विनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुन्छी विकास कार्यालय

..........।

भैंसी छनौटको प्राविधिक सूचक (Technical Parametre)

श्रोत केन्द्रका लागि भैसी तथा पाडी छनौट गर्दा देहायका सुचकाङ्कको आधारमा छनौंट गर्नु पर्दछ।

पशुहरुको उत्पादन सूचकाङ्क विवरण	भैसी
माउँको वार्षिक दुध उत्पादन (लिटर)	३००० लिटर
प्रति बेत दुध दिने दिन	१५० – २४० दिन
पहिलो पटक बाली जाने उमेर (महिना)	३० – ४२ महिना
पहिलो पटक व्याउने उमेर (महिना)	बढिमा ४८ महिना
व्याउने अन्तराल (महिना)	बढिमा १८ महिना

अनुसूची-२

(दफा ५को उपदफा (१) खण्ड (छ), दफा ३४ को उपदफा (२) खण्ड (झ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

..........।

गोठको नाप नक्शा तथा नमुना

(क) गोठमा प्रति भैसी चाहिने स्थान (ब.फी.)

पशुको किसिम	क्षेत्रफल (वर्ग फीट)		दाना खाने डुड (इन्च)
	छोपिएको क्षेत्र	खुल्ला क्षेत्र	
भैसी	३५– ४५	८० – १००	२४ –३०
ब्याउने भैंसी	१०० – १२०	१८० – २००	२४– ३०
राँगो/साँढे	१२० –१४०	२०० – २५०	२४ – ३०

नोटः सामान्तया प्रति भैसीको लागि लम्बाई ७.५० फिट र चौडाई ४.१५ फिट हुनुपर्दछ। दाना र पानीको डुंड पर्खालसित जोडेर समानान्तर हुनेगरी बनाउनु पर्दछ। गोठको कुल लम्वाई र चौडाई बस्तुको संख्याको आधारमा निर्माण गर्नुपर्दछ। गोठको मोहडा पहाडी भेगमा दक्षिण पश्चिम तथा तराई भेगमा उत्तरी मोहडा हुनुपर्दछ।

(ख) बाख्राको लागि चाहिने स्थान (बर्ग फिट)

पशुको किसिम	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)	
	छोपिएको क्षेत्र	खुल्ला क्षेत्र
बोका	६	१०
माउ बाख्रा	५-६	१०-१३
पाठापाठी (३-६) महिना	१	१.५- १.८
पाठापाठी(६-१२) महिना	२.५-३.५	५-६.५

अनूसूची-३

(दफा ५को उपदफा(१)खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

..........।

भैंसी श्रोत केन्द्र कार्यक्रम सन्चालनको लागि संक्षिप्त कार्ययोजना

संस्थाको नामः   संस्थाको सम्पर्क टेलिफोन नम्वरः

संस्थाको ठेगानाः जिल्ला :   न.पा./गा.पा.:   वडा नं. :   गाउं/टोलको नाम :

श्रोत केन्द्र र त्यसको कार्यालय राख्ने स्थानः–

सम्बन्धित पकेट क्षेत्रमा भएको भैंसीको तथ्यांङ्कः

सि.नं. कृषकको नाम थरठेगाना भैंसी स्थानीय... उन्नत....जम्मा भैसी संख्या......   कैफियत

संस्था दर्ताको प्रमाण–पत्र नं. र संस्था दर्ता गर्ने कार्यालयको नाम ठेगाना :

संस्थाले हाल सम्म गरेका उल्लेखनिय कामहरु:-

....

कार्य योजनाको प्रस्तावना :

....

फार्मको उद्देश्यहरुः

(क) ....

(ख) ....

फार्म लक्ष्यः

(क) ....

(ख) ....

रकमको आवश्यकताः ..... वटा उन्नत जातको भैंसीको लागि पहिलो वर्ष खर्च हुने शुरुको रकम

पुँजिगत खर्च रु. चालु खर्च रु. जम्मा खर्च रु. कैफियत

फार्म सम्बन्धी विश्लेष्णका परिकल्पनाहरु **(Assumptions)**

क) प्राविधिक परिकल्पनाहरु **(Technical Assumptions)**

१. भैंसीको जात :

२. भैंसीको शारीरिक तौल – ....के.जी.

३. प्रति भैंसी सरदर दैनिक दुध उत्पादन – .... लिटर

४. मृत्यु दरः–

क) पाडापाडी – ...... प्रतिशत

ख) माउँ – २ प्रतिशत

मन्त्री

५. आहारा (शारीरिक तौलको २.५ प्रतिशत सुख्खा पदार्थको हिसाव अनुसार)

क) दाना खर्च प्रति व्याउने भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ख) दाना खर्च प्रति दुहुना भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ग) दाना खर्च प्रति कोरली पाडी तथा पाडाको लागि प्रति दिन :– ....के..जी.

.घ) पराल खर्च प्रति व्याउने भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ङ) पराल खर्च प्रति दुहुना भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

च) पराल खर्च प्रति कोरली पाडी तथा पाडाको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

छ) हरियो घाँस खर्च प्रति व्याउने भैसीको लागि प्रति दिन :– .... के.जी.

ज) हरियो घाँस खर्च प्रति दुहुना भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

झ) हरियो घाँस खर्च प्रति कोरली पाडी तथा पाडाको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ञ) मिनरल मिक्स्चर खर्च प्रति व्याउने भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ट) मिनरल मिक्स्चर खर्च प्रति दुहुना भैसीको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

ठ) मिनरल मिक्स्चर खर्च प्रति कोरली पाडी तथा पाडाको लागि प्रति दिन :– ....के.जी.

६. घाँसखेतीको लागि प्रति पशुआवश्यक जमिन : .... कठ्ठा/रोपनी

७. गोबर मल उत्पादन : .... टन

८. प्रति पशुको लागि आवश्यक गोठको क्षेत्रफल : ..... वर्ग फिट

ख) वित्तिय परिकल्पनाहरु

१. जग्गा भाडामा लिदा प्रति रोपनि प्रति वर्षः रु ..../–

२. प्रति वर्ग फिटगोठ निर्माण खर्च – रु. ..../–

३. प्रति भैंसी खरीद मूल्य दर – रु. ..../–

५. आहाराको मुल्य :–क) दाना – रु. ..../–प्रति केजी ख) पराल – रु. ....../–प्रति के.जी.
ग)घाँस – रु. ..../–प्रति केजी घ) साईलेज ड.) टि.एम.आर.

६. गोबर मल बिक्री दर प्रति ट्रली–रु. ...../–

७. गर्भाधान खर्च प्रति पशु – रु. ..../–

८. पहिलो वर्ष लगानी भएको पूँजीगत र चालु खर्चको ऋणको व्याजदर : ...... प्रतिशत प्रतिबर्ष

९. दोश्रो वर्षदेखि हुने चालु खर्च फार्मको उत्पादनको विक्रीबाट गरीने।

१०. श्रोत केन्द्रको लागि निर्मित गोठ, स्टोर मलखातको आयु ...... वर्ष र मेसिनरी उपकरण, पानी वितरण प्रणाली तथा फार्मको विविध उपकरणहरुको .... वर्षको आयु हुने हुँदा सोही अनुसार यस परियोजनामा मुल्य ह्रास कट्टी (Depreciation Cost) समावेश गरीनेछ।

१४. औषधि, खनिज तथा भ्याक्सिनको लागि प्रति पशु रु. ..../– खर्च हुने।

१५. १ जना कामदारबाट .... गोटा पशुको हेरचाह गर्न सकिने प्रति कामदार प्रति महिना रु. ..../–

१६. भैंसी दुहुना भएपछि बिक्रीगरीने मुल्य प्रति दुहुना भैसी रु. ..../-

१७. फार्ममा संरक्षण गरीने जम्माभैंसीको संख्या : .... गोटा

क) शुरुको पूँजीगत लगानी :

क.सं	विवरण	इकाई	परिमाण	दर रु	रकम रु
१.	दुधालुजातकाठुला भैंसी	संख्या			
२.	..... गोटा ठुला उन्नत भैंसीको लागि गोठ निर्माण खर्च	वर्ग फिट			
३.	भैंसी व्याउने गोठ निर्माण (प्रतिभैंसीको लागि)	वर्ग फिट			
४.	...... गोटा दुध खाने साना पाडापाडीको लागि गोठ	वर्ग फिट			
५.	...... गोटा साना पाडापाडीको लागि गोठ	वर्ग फिट			
६.	...... गोटा ठुला कोरली पाडी/राँगाको लागि गोठ	वर्ग फिट			
१.	बिरामी पशु घर (प्रति पशुको लागि)	वर्ग फिट			
२.	ट्रेबिज निर्माण	संख्या			
३.	मलखाद निर्माण	संख्या			
४.	दाना तथा उपकरण स्टोर	वर्ग फिट			
५.	अफिस, डिस्पेन्सरी, आदि पूर्वाधार निर्माण	वर्ग फिट			
६.	विद्युतिय च्यापकटर	सेट			
७.	ट्र्याक्टर तथा एसेसरिज सहित खरिद (८० हर्ष पावर)	सेट			
८.	पशुलेपिउनेपानीकोवितरणप्रणाली (बोरिङ्ग, पाईप, धारा, पानि ट्याङ्की, पानीतान्ने मोटर, ईनार, आदि)	संख्या			
९.	विविध उपकरणको खर्च	प्रति गाई			
	जम्मा पुंजिगत खर्च				

ख. स्थिर खर्च (प्रति वर्ष):–

ग. चालु खर्च (प्रति वर्ष) :–

क.स.	विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा
१.	अन्य पुँजिगत खर्चको ह्रास कट्टि						
२	ऋणको व्याज						
३	जग्गाको भाडा						
४	अन्य						

क सं	विवरण	दर	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष
१	दाना खर्च	रु..../– प्रति केजी					
२	घाँस उत्पादन खर्च	रु. .../–प्रतिकेजी					
३	पराल खर्च	रु..../– प्रति केजी					

४	ड्रेन्चिङ्ग, भ्याक्सीनेसन, औषधि उपचार, आदि खर्च	प्रति पशु/वर्ष रु. ...../-					
५	श्रमिक खर्च रु. ..../- प्रति महिना	रु. ..../- प्रति महिना					
६	विविध खर्च्च	प्रति वर्ष ..../-					
७	कुल चालु रकम खर्च						

परियोजनाको अपेक्षित वार्षिक आम्दानी :

क. .... गोटा दुहुना भैंसी बिक्रीबाट रु............./-

ख. .... गोटा साँढे/राँगाहरु विक्रीबाट रु. ..../-

ख. .... ट्रली गोबर मल बिक्रीबाट रु. ..../-

ग. अन्य बिक्रीबाट रु. ..../-

परियोजना अवधिको अपेक्षित कुल आम्दानी (३ वर्षको)

क. .... गोटा दुहुना भैंसी बिक्रीबाट रु............./

ख. ....ट्रली गोबर मल बिक्रीबाट रु. ..../-

ग. अन्य बिक्रीबाट रु. ..../-

आय व्यय खर्च विवरण

क्र. सं.	आय व्यय खर्च विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चोंथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा
१	कुल आय रु						
२	कुल खर्च रु						
३	खुद नाफा रु						

फार्मको उपलब्धीहरु :..

कृषक समूह/समिति/सहकारी/स्थानीय निकाय/गैर सरकारी संघ/संस्थाको तर्फ वाट सहि गर्नेको

नाम : संस्थाको छापः

पद :

दस्तखत : मिति :

मन्त्री

अनुसूची-४

(दफा ५को उपदफा(१)खण्ड (ङ), दफा ७ उपदफा ३ को खण्ड (ख), दफा १० उपदफा (२) खण्ड (क)सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय
..........।

सम्झौता पत्रको नमुना

प्रदेश सरकार भूमि व्यबस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मातहतको .... कार्यालयको, प्राविधिक नेतृत्वद्वारा सञ्चालन गरीने भैंसी श्रोतकेन्द्र विकास कार्यक्रम को उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धी हासिल गर्न, ...कार्यालय, ...(यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र ....कृषकसमुह/समिति/सहकारी....................................... (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही भैंसी श्रोत केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भयो।

१. श्रोतकेन्द्रमा आवद्ध समुहका कृषक सदस्यहरुले अनिवार्यरुपमा समूह/समितिको सदस्य भई लक्षित कार्यक्रम अनुसार कम्तीमा पनि १० सदस्य भएको एउटा भैंसी पालक कृषक समूहमाआबद्धभइ प्रति सदस्यले कम्तीमा पनि ७ गोटा भैंसी पालन गर्नुपर्ने छ।

२. दोश्रो पक्षले निरन्तर रुपमा कम्तीमा ७५० गोटा माउ भैंसी पालन गरेको हुनु पर्नेछ र सो को अनिवार्य बीमा गर्नु पर्ने छ।

३. दुवै पक्षको सहमतिमा स्थानीय वा नजिकका जिल्लाहरुको माग बमोजिम वा प्राविधिक आधारमा सिफारिस भएका नश्लका पशुको श्रोत केन्द्र स्थापना गर्नुपर्ने छ।

४. दोश्रो पक्षले हरेक वर्ष आफ्नो श्रोत केन्द्रमा रहेका समस्याहरुको पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा आवश्यक पर्ने कार्यक्रम तथा बजेटहरु तर्जुमा गरी कार्यालयमा प्रस्ताव स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ।

५.दोश्रो पक्षबाट प्रस्तावित कार्यक्रम जिल्ला स्थित कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिबाट स्वीकृत भै सके पछि कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट मध्ये कम्तीमा २५ प्रतिशत बराबरको रकम दोश्रो पक्षले भैंसी श्रोतकेन्द्र विकासका लागि अनुदान रकमकार्य प्रगतीको आधारमा काम सम्पन्न भएको आधारमा २ देखि ३ किस्तामा रकम भुक्तानी गरीनेछ।

६. दोश्रो पक्षले श्रोत केन्द्र विस्तार तथा सुदृढिकरण गर्न ऋणको आवश्यकता महसुस गरेमा प्रथम पक्षले सो सम्बन्धी सहजिकरणको लागि वित्तिय संस्थासँग व्याज अनुदान कार्यक्रममा समन्वय गराइने छ।

७. जिल्ला स्थित कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले निर्धारण गरेको दररेटमा दोश्रो पक्षले श्रोत केन्द्रबाट उत्पादित पाडापाडी र भैंसीको विक्री वितरण गर्नु पर्ने छ। दोश्रो पक्षले भैसी तथा पाडापाडी खरिद तथा बिक्री गर्दा अनिवार्य रुपमा पहिलो पक्षलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

८. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई असल व्यवस्थापन अभ्यास बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी बढिमा ३ वर्षसम्म सहयोग उपलब्ध गराई कार्यान्वयन गराउनु पर्ने छ।

९. दोश्रो पक्षले स्वीकृत बार्षिक कार्ययोजना अनुरुप कार्यान्वयनको लागि मात्र कार्य गर्नु पर्ने छ र सो को अद्यावधिक प्रगति तयार गरी हरेक महिना प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

१०. दोश्रो पक्षले पशु पालन व्यवस्थापनको लागि गरीने सम्पुर्ण कार्यहरुको अभिलेखिकरण गरी विवरण अद्यावधिक गरीरहनु पर्ने छ।

११. पहिलो पक्षले सञ्चालित कार्यक्रमको प्रगति सन्तोषजनक नपाएमा तोकिएको अवधिसम्म कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन बाध्य हुने छैन।

१२.पहिलो पक्षको कार्यक्रम अवधि समाप्त भए पछि पनि दोस्रो पक्षले कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुपर्ने छ।

१३.दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरीएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनु पर्ने छ।

१४.अनुदान प्राप्त रकम तथा साधनका सम्वन्धमा दोश्रो पक्षले स्पष्ट रुपमा अनुदान रकम र अनुदान दिने संस्थाको नाम समेत उल्लेख गरी जानकारीमुलक होडिङ्गवोर्डराख्नुपर्नेछ।

प्रथम पक्ष (कार्यालय)	**दोस्रो पक्ष**
कार्यालय प्रमुख	अध्यक्ष
नाम :	नाम :
पदः	ठेगानाः
दस्तखतः	दस्तखत
मितिः	मिति :
कार्यालयको छाप : औठा छाप	
रोहबर	रोहबर
योजना शाखा	स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा

द्रष्टब्य : कार्यालयले आवश्यकता अनुसार उल्लेखित शर्तहरुमा थपघट गर्न सक्ने छ।

अनुसूची-५

(दफा ५को उपदफा(२)सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्विनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

.... ।

अनुगमनको ढाँचा

१ जिल्ला :–

२ भैसी श्रोत केन्द्रको नाम र ठेगाना :–

३ सञ्चालक संस्थाको नाम र ठेगाना :–

४ सेवा सञ्चालन भएको साल र महिना :–

५ भैसी श्रोत केन्द्र बिकासका लागि अनुदान प्राप्त भएको साल र महिनाः–

६ अनुदान विवरण :–

क कार्यालयबाट प्राप्त रकम :– रु.

ख साझेदार संस्थाबाट प्राप्त रकम :– रु.

ग अन्य संस्थाहरुबाट प्राप्त रकम :– रु.

घ सेवा शुल्कबाट रकम :– रु.

ङ बैङ्क खातामा जम्मा गरीएको रकमबाट प्राप्त व्याज रकम :– रु.

च अन्य श्रोतबाट प्राप्त भएको रकम :– रु.

कुल जम्मा रकम :– रु.

७ अनुदानको खर्च विवरण :–

क.श्रोत केन्द्रका पशुहरुलाई सेवा प्रदान गरे वापत सिमेन खर्च रु.

ख.पशुहरुलाई ड्रेन्चिङ्ग तथा भ्याक्सिनेसनको लागि खर्च भएको रकम :– रु.

ग.सेवा उपभोग वापत प्रोत्साहन खर्च रकम :– रु.

घ.हालसम्मको खर्च रकम :– रु.

ङ.कोषमा बाँकी मौज्दात रकम :– रु.

८ अनुदानबाट हालसम्म सहयोग प्राप्त गर्ने जम्मा कृषक संख्या :–

९ अनुदान रकममा सहयोग गर्ने अन्य संस्थाहरुको नाम र सहयोग रकम :–

१० गोठको बनावट प्राविधिक दृष्टिकोणले ठीक भए वा नभएको बारे राय, सुझाव :

११ अन्य सुझाव भए:–

अनुगमन कर्ताको नामः–	सेवा प्रदायक वा संचालकको नामः–
हस्ताक्षर:	हस्ताक्षार:
पद:	पद:
मितिः	मिति:

अनुसूची ६

(दफा ५ को उपदफा (१) खण्ड (ञ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

..........।

आधारभुत तथ्यांक संकलन फारम

१. कुल जंगल क्षेत्रः

(क) सामुदायीक वन क्षेत्रः

(ख) कवुलयती वन क्षेत्रः

(ग) अन्य क्षेत्रः

२. कृषि क्षेत्रः

(क) खेति योग्यः

(ख) सिंचितः

(ग) असिंचित

(घ) खेती अयोग्यः

३. चरन क्षेत्र

(क) सामुदायीक चरन क्षेत्र

(ख) निजि चरन क्षेत्र

(ग) कवुलयती वन क्षेत्र

४. सडक स्थिति

(क) कालो पत्रे कि.मि.

(ख) ग्राभेल वाटो कि.मि.

(ग) हिउँदमा मात्र चल्ने कि.मि.

५. क्षेत्रको विववरण

५.१. क्षेत्रको नाम

५.२. संचालित भएको क्षेत्र गा.वि.स...................... वार्ड नं........... टोल ....

५.३. क्षेत्र स्थापना भएको मितिः

५.४. सेवा पुरयाउने सरोकारवाला निकाय

५.५. कुल घरधुरी संख्याः

५.६. क्षेत्रमा कुल जनसंख्याः पुरुष ...., महिला ...., केटाकेटी ....

५.७. पकेट क्षेत्रमा जम्मा स्कुलः

५.८. कार्यक्रम क्षेत्रमा रहेका अन्य सरकारी/गैरसरकारी संस्थाहरुः

५.९. सदमुकामवाट दुरीः

मन्त्री

५.१० आर्थिक विवरण

- आफ्नो उत्पादनले १२ महिना खान पुग्ने परिवार संख्या................
- आफ्नो उत्पादनले ६महिना खान पुग्ने परिवार संख्या................
- आफ्नो उत्पादनले ३ महिना खान पुग्ने परिवार संख्या... र नपुग्ने परिवार संख्या....

६. पशुपंक्षीको विवरण:

(क) गाई

विवरण	सांडे	गोरु	दुधालु गाई	थारा गाई	बहर	कोरली	बाच्छा	बाच्छी	जम्मा
स्थानिय									
उन्नत									
जम्मा									

(ख) भैसी

विवरण	रांगा	जोत्ने रांगा	दुधालु भैसी	थारा भैसी	पाडो	कोरली	पाडा	पाडी	जम्मा
स्थानिय									
उन्नत									
जम्मा									

(ग) बाख्रा:

विवरण	बोका	खसी	ब्या.बाख्री	थारा बाख्रा	पाठा	पाठी			
१वर्ष मुनी	पाठी								
१वर्ष मुनी	पाठा								
६महिना मुनी	पाठी								
६महिना मुनी	जम्मा								
स्थानिय									
उन्नत									
जम्मा									

(घ) भेडा

विवरण	थुमा	खसी	ब्या.भेडा	थारा भेडा	छतौरा	पाठा	पाठी		
१वर्ष मुनी	छतौरी								
१वर्ष मुनी	पाठा								
६महिना मुनी	पाठी								
६महिना मुनी	जम्मा								
स्थानिय									
उन्नत									
जम्मा									

ङ) सुंगुर

विवरण	भूनी	विर	खसी	ब्या.भूनी	थारा					
	छतौरा									
१वर्ष मुनी	छतौरी									
६महिना मुनी	पाठा									
६महिना मुनी	पाठी									
६महिना मुनी	जम्मा									
स्थानिय										
उन्नत										
जम्मा										

च) कुखुरा

स्थानिय		डयूल पर्पोज		उन्नत जात		ब्रेईलर्स		लेयर्स	
भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी		

छ) माछा

विवरण	जम्मा क्षेत्रफल	जलासय क्षेत्रफल	पोखरी को सख्या	पोखरीको किससम					
				नर्सरी पोखरी		रियरिङ्ग पोखरी		माउ पोखरी	
				पोखरी सख्या	जलासय क्षेत्रफल रो	पोखरी सख्या	जलासय क्षेत्रफल रो	पोखरी सख्या	जलासय क्षेत्रफल रो

७. पशुजन्य पदार्थ उत्पादन

क्र.सं.	पशुजन्य पदार्थ	इकाई	परिमाण	कैफियत

८. क्षेत्रमा संचालित सहकारी संस्था÷समितिको विवरण

क्र.सं.	समिति वा संस्थाको नाम	समितिमा आवद्ध समुह संख्या	कुल सदस्य संख्या	कैफियत		
			महिला	पुरुष	जम्मा	

९. क्षेत्रमा संचालित समुहको विवरणः

क्र.सं.	समुहको नाम	समुह गठन मिति	महिला	पुरुष	जम्मा	समुहको किसिम	हितकोष रकम रु.(ह.)	कैफियत

१०.पशु पालन तालिम प्राप्त कृषकहरुको बिबरण

क.स.	तालिमको बिषय	कृषकको नाम	सक्रिय	निस्कृय	कैफियत

११.पशु औषधि तथा दाना पसलहरुको बिबरण

क्र.स.	पसलको नाम	पसलको किसिम	लागत	लाभान्वित कृषक परिवार	
		दाना	औषधि		

१२. क्षेत्रमा लगाइएको घांसको बिबरण

क.स.	घांसको जात	ईकाइ	घांस लगाएको क्षेत्रफल	घांस उत्पादन परिमाण	बिउ उत्पादन परिमाण

१३ पशु जन्य पदार्थको बजार ब्यबस्था

क्र.स.	बिबरण	बिक्रि बिबरण	परिमाण	दर रेट प्रतिईकाइ	कैफियत
१	दुध	लि			
२	ध्यू	के जी			

१४. पशु स्वास्थ्य सेवा

क्र.सं.	पशुको किसिम	पशुको रोग	प्रभावित पशु संख्या	उपचार पुरयाएको	मरेको पशु	खोप गरेको पशु संख्या	कैफियत

१५. पशु ऋण लगानी विवरण

क्र.सं.	बैंकको नाम	पशुपालनमा भएको ऋण लगानी विवरण		कृषि क्षेत्रमा भएको ऋण लगानी विवरण		कैफियत
		कृषक संख्या	रकम रु	कृषक संख्या	रकम रु	

१६. दाना तथा छाला उद्योग हरुको विवरण

क्र.सं.	उद्योगको नाम	उद्योगको किसिम	लागत	लाभान्वित कृषक परिवार	कैफियत
		दाना	छाला		

१७. डेरी उद्योगको विवरण

क्र.सं.	उद्योगको नाम	ठेगाना	उत्पादित वस्तुको किसिम र परिमाण के जि मा						कैफियत
			दुध	दहि	पनिर	छूर्पी	घिउ	क्रिम	

अनुसूची–७

(दफा ७ को उपदफा (३) खण्ड (ट), दफा ८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

..........।

श्रोत केन्द्र स्थापना कार्यक्रमको प्रगति विवरण पठाउने फारामको ढाँचा

.................महिना/चौमासिक/अष्ठमासिक/बार्षिकको लक्ष्य र प्रगति

१. संस्थाको नाम : टेलिफोन सम्पर्क नम्वर:

ठेगानाः जिल्ला पालिकाः वडा नं.: गाउं/टोल :

२. आ.व. ३. महिना ३) प्रगति प्रतिवेदन अवधि : अर्धवार्षिक/वार्षिक

क्र. सं.	कार्यक्रम विवरण	इकाई	बार्षिक लक्ष्य	बार्षिक बजेट	..... चौमासिक लक्ष्य	चौमासिक बजेट	यस महिनाको प्रगति	यस महिनाको खर्च	..... चौमासिक प्रगति	.... चौमासिक खर्च	हालसम्मको प्रगति	हालसम्मको खर्च	कैफियत
१													
२													
३													
४													
५													
६													
७													
८													

वित्तिय प्रगति प्रतिशत : ..... %, भारित प्रगति : .... % भौतिक प्रगति : ....%

पशु प्रजनन रेकर्ड

मन्त्री

क्र.सं.	भैसीको ट्याग नं.	भैसी को जात	भैसी को उमेर	भैसी को बाबु को जात	भैसीको आमाको जात	बेत संख्या	कृ.ग./प्रा.ग. गरेको मिति						गर्भ परिक्षण मिति	गर्भ रहेको भए ब्याउने मिति	ब्याए को मिति	जन्मेको पाडा पाडी	दुध उत्पादन प्रति दिन कि.ग्रा	कैफियत
							पहिलो पटक	राँगो को जात	उल्टिएर दोश्रो पटक	राँगोको जात	उल्टिएर तेश्रो पटक	राँगो को जात						

पशु उपचार रेकर्डको नमूना (प्रत्येक भैंसीको लागि)

मिति	पाडाको ट्याग नं.	उमेर दिन	तौल (के.जी)	परजिबी नियन्त्रण विवरण	भ्याक्सिनेसन विवरण	स्वास्थ्य समस्या र उपचार

आईपरेका बाधा अड्चनहरु :

१.

२.

३.

समाधानको लागि सुझावहरु

१.

२.

अनुसूची-८

(दफा ५ को उपदफा (१) खण्ड (ठ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

.... ।

<u>भैंसीहरुको मासिक हर्ड बुक नमूना</u>

.................भैंसी श्रोतकेन्द्र,......................

श्रोत केन्द्र संचालक संस्थाको नाम : ठेगाना :साल :–

भैंसीको संख्या विवरण																										
	यस महिनाको शुरुको पशु संख्या						यस महिनामा जन्मेको संख्या		यस महिनामा मरेको संख्या						यस महिनामा बिक्रि संख्या						महिनाको अन्तमा बाँकि संख्या					
महिनाको नाम	ठुला		मझौलो		साना		भाले	पोथी	ठुला		मझौलो		साना		ठुला		मझौलो		साना		ठुला		मझौलो		साना	
	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी			भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी	भाले	पोथी

बैशाख																										
जेष्ठ																										
असार																										
साउन																										
भदौ																										
असोज																										
कार्तिक																										
मंसिर																										
पौष																										
माघ																										
फल्गुन																										
चैत																										

तयार गर्नेको नामः–

हस्ताक्षरः

पद :

श्रोत केन्द्रको पदाधिकारीको नाम :

हस्ताक्षरः

पद :

अनुसूची-९

(दफा ५ को उपदफा (१) खण्ड (ड) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

हर्ड बुक नमूना (प्रत्येक भैंसीको लागि अलग अलग रेकर्ड राखे)

.... श्रोतकेन्द्र,.....................

कृषक/समुह/संस्थाको नाम : ठेगाना :

पशुको नाम वा संकेत : जात : लिङ्ग: टयाग नम्बर : जन्म मिति:

माउँको संकेत र चारित्रिक विवरण : ....

बाउको संकेत र चारित्रिक विवरण : ....

मिति	उमेर दिन	तौल (के.जी)	परजिबी नियन्त्रण विवरण	भ्याक्सिनेसन विवरण	स्वास्थ्य समस्या र उपचार

बथानबाट हटेको मिति .... मृत्यु भएकोभए कारण......................................

रोग लागेकोभए कारण..

दुर्घटना वा जंगली जनावरको आक्रमणबाटभए सोको कारण.......................................

बिक्री गरेको भए सोको विवरण...................................

अनुसूची-१०

(दफा १३ उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

भेटेरिनरी निरीक्षकले पहिलो पटक भेटेरिनरी औषधिपसल निरीक्षणको फाराम

१. औषधि पसलको नाम र ठेगानाः

२. औषधि पसलको नाम (बोर्डमा लेखेको) र इजाजतपत्रको नाम मिले/नमिलेकोः

३. दर्ता भएको कार्यालयको नामः

इजाजतपत्र दर्ता नम्बर र मितिः म्याद समाप्त हुने मितिः

४. औषधि पसल धनीको नाम, थरः

५. धनीको शैक्षिक योग्यताः

औषधि विक्री सम्बन्धी तालिमः

६. औषधि विक्री गर्न सहयोग गर्नेकोः

नाम,थरः.........................शैक्षिक योग्यताः .... तालिमः ....

७. विषादि र भेटेरिनरी औषधि एउटै पसलमा राखे/ नराखेकोः

८. म्याद नाघेको औषधि विक्री कक्ष भित्र राखे/नराखेकोः

९. म्याद नाघेको औषधि पाईएको भए के के भेटिएको? त्यसको नाम र उत्पादकको नाम, ठेगानाः

१०. पशु औषधि वा खोप वा जैविक पदार्थ आधिकारिक व्यक्ति बाट मात्र पसल दर्ता भएको पसल बाट विक्री वितरण गरे / नगरेकोः

११. कानून अनुसार दर्ता नभएको औषधि पसलमा भए / नभएको

१२. कानून अनुसार दर्ता नभएको औषधि पसलमा भेटिएको भए के के भेटिएको? तिनीहरुको नाम, कम्पोजिसन, परिमाण र उत्पादकको नाम, ठेगानाः

१३. म्याद नाघेको औषधि अलग राख्ने तरिका बारे जानकारी भए / नभएकोः

१४. यदि यसबारे जानकारी भएमा सही तरिका बाट राखी Settlement को लागि कारवाही गरेको प्रमाण भए / नभएकोः

१५. औषधि पसलमा भेटेरिनरी खोप वा जैविक पदार्थ राखे/नराखेकोः

१६. यदि खोप, जैविक पदार्थ राखेको भए के के खोप, जैविक पदार्थ कसरी राखेको छ?

१७. रेफ्रिजेरेटर सञ्चालन समयः

१८. जेनरेटर भए वा अन्य विद्युत आपुर्ति व्यवस्था भए नभएको (भएको अवस्थामा विवरण उल्लेख गर्ने)

१९. म्याद नाघेको खोप वा जैविक पदार्थ भेटे / नभेटेकोः

२०. म्याद नाघेको औषधि, खोप वा जैविक पदार्थ भेटीएको भए सो को लागि गरीएको कारवाहीः

२१. निरीक्षणको क्रममा पसल धनी/बिक्री कर्ता लाई दिएको सुझावहरुः

२२. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणीः

भेटेरिनरी निरीक्षकको नाम थरः दस्तखतः

अनुसूची-११

(दफा ११को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

एकपटक निरीक्षण गरी सकेको भेटेरिनरी औषधि पसल निरीक्षणको फाराम

१. औषधि पसलको नाम र ठेगाना:

२. दर्ता भएको कार्यालयको नाम:

३. इजाजत पत्र दर्ता नम्बर र मिति

४. दर्ता मिति:

५. म्याद समाप्त हुने मिति:

६. पशु औषधि वा खोप वा जैविक पदार्थ आधिकारिक व्यक्तिबाट मात्र पसल दर्ता भएको पसल बाट विक्री वितरण गरे/नगरेको:

७. विषादि र भेटेरिनरी औषधि एउटै पसलमा राखे/नराखेको:

८. म्याद नाघेको औषधि विक्री कक्ष भित्र राखे/नराखेको:

९. म्याद नाघेको औषधि पाईएको भए सो को नाम र उत्पादकको नाम, ठेगाना:

१०. नियमानुसार दर्ता नभएको औषधि पसलमा भए/नभएको:

११. नियमानुसार दर्ता नभएको औषधि पसलमा भेटिएमा सो को नाम र उत्पादकको नाम, ठेगाना:

१२. म्याद नाघेको औषधि अलग राख्ने तरिकाबारे जानकारी भए /नभएको:

१३. यस बारे जानकारी भएमा सही तरिका बाट राखी नष्ट गर्न कारवाही गरेको प्रमाण:

१४. औषधि पसलमा भेटेरिनरी खोप वा जैविक पदार्थ राखे/नराखेको:

१५. खोप वा जैविक पदार्थ राखेको भए के के खोप वा जैविक पदार्थ कसरी राखेको छ?

१६. रेफ्रिजेरेटर सञ्चालन समय:

१७. जेनरेटर भए वा अन्य विद्युत आपूर्ति ब्यवस्था भए नभएको (भएको अवस्थामा विवरण उल्लेख गर्ने)

१८. म्याद नाघेको खोप, जैविक पदार्थ भेटे/नभेटेको: (भेटिएको अवस्थामा विवरण उल्लेख गर्ने)

१९. म्याद नाघेको औषधि, खोप वा जैविक पदार्थ भेटीएको भए सो को लागि गरीएको कारवाही:

२०. निरीक्षणको क्रममा पसल धनी/विक्री कर्ता लाई दिएको सुझावहरु:

२१. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणी:

भेटेरिनरीनिरीक्षकको

नाम थर:

दस्तखत:

मिति:

अनुसूची -१२
(दफा १४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

व्यवसायिक माउ (Parent) पोल्ट्री ब्रिडिङ फार्म र ह्याचरी निरीक्षणको फाराम

१. फार्मको नाम र ठेगानाः
२. स्थापना मितिः
३. फर्मधनीको नाम र ठेगानाः
४. फार्मको क्षमता(वर्ग फिट):प्रयोग भएको खाली
५. पोल्ट्रीको जात:
६. आयात गरेको विवरण: भाले संख्या:पोथी संख्या:आयात गरेको देशको नाम:
आयात गरेको फार्मको नाम र ठेगाना:
७. हालको पोल्ट्री विवरण:
उमेर भाले पोथी
कूल प्रति हप्ता अण्डा उत्पादनः
क) ०-८हप्ताको
ख) ९-२०हप्ताको
ग) २१-४८हप्ताको
घ) ४९-७२हप्ताको
८. प्रति हप्ता चल्ला उत्पादन संख्याः
९. चल्ला मृत्युदर %
१०. खोप तालिका भए / नभएको
११. कुन कुन खोप लगाएको (रेकर्ड वाट नोट गर्ने)
१२. कुल अण्डा उत्पादन र वर्ष:
१३. इन्कुवेटरको क्षमताः
१४. वार्षिक अण्डा सेटिङं संख्याः
१५. प्रजनन प्रतिशत (Fertility %)
१६. ह्यचिविलिटी (चल्लाउत्पादन) %
१७. ह्याचरीको क्षमताः
१८. जैविक सुरक्षा संवन्धी व्यवस्था
क) बारवन्देज, गेटभए/नभएको
ख) वाहिरी जनावर, चरापंछी भित्र पस्न वाट रोक्ने व्यवस्था भए/नभएको

ग) गेटमा खुट्टा सफा नि:संक्रमण व्यवस्था गर्ने भए/नभएको
घ) नि:संक्रमण तालिका भए/नभएको
ङ) फाहोर फ्याक्ने ढल र मरेको चल्ला गाडने व्यवस्था भए/नभएको
च) नि:संक्रमण गर्ने तरिका
छ) आगन्तुक र कर्मचारीहरुको सरसफाई व्यवस्था
१९. ह्याचिङ अण्डाको स्वस्थता र ढुवानीको व्यवस्था
राम्रो / सन्तोषजनक /वेठिक
२०. दाना भण्डारण व्यवस्था   राम्रो / ठीकै/नराम्रो
२१. खोप तथा औषधिको भण्डारण संवन्धी व्यवस्था
२२. रोग संवन्धी विवरण
क) निरीक्षणको समयमा रोगी र शंकास्पद पोल्ट्रीको संख्या:
ख) एभिएन इन्फ्लुएन्जा र माइकोप्लाज्मा वा अन्य कुनै संक्रामक रोगको शंका भए/नभएको
ग) रोगी पोल्ट्री छुट्याई राख्ने व्यवस्था भए/नभएको
घ) पोल्ट्री ब्रिडिङ फार्म र ह्याचरीमा साल्मोनेला रोगको अनुगमन प्रणाली भए/नभएको
भएको भए अध्यावधिक रेकर्ड राखिएको/नराखिएको
ङ) प्रचलित मापदण्ड वमोजिम नमूना संकलन गरे/नगरेको
च) संकलित नमूनाहरु कुन प्रयोगशालामा परीक्षणको लागी पठाईएको
छ) फार्म र ह्याचरीमा प्राइभेट पशु चिकित्सक भए/नभएको
२३. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणी

भेटेरिनरी निरीक्षकको
नामथर:
दस्तखत:
मिति:

अनुसूची-१३

(दफा १४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

ब्रोइलर पोल्ट्री फार्म निरीक्षणको फाराम

१. फार्मको नाम र ठेगाना:

२. स्थापना मिति:

३. फर्म धनीको नाम र ठेगाना:

४. फार्मको क्षमता (वर्गफिट):

५. पोल्ट्रीको जात:

६. चल्ला किनेको फार्मको नाम:

७. बथानको विवरण संख्या:   ०-४ हप्ताको:   ५-८ हप्ताको:

८. चल्लाको मृत्युदर %

९. कुन कुन रोग विरुद्द खोप लगाएको (रेकर्ड अनुसार नोट गर्ने)

१०. सरदर विक्रि गर्ने तौल (के.जि.)

११. सरदर विक्रि गर्ने उमेर (हप्तामा)

१२. जैविक सुरक्षा संवन्धी व्यवस्था

क) बार वन्देज, गेट भए / नभएको

ख) वाहिरी जनावर, चरा पंछी भित्र पस्न वाट रोक्ने व्यवस्था भए र नभएको

ग) गेटमा खुट्टा निःसंक्रमण गर्ने व्यवस्था भए/नभएको

घ) निःसंक्रमण तालिका भए/ नभएको

ङ) फाहोर फ्याक्ने ढल र मरेको चल्ला गाडने व्यवस्था भए/नभएको

च) निःसंक्रमण गर्ने तरिका:

छ) आगन्तुक र कर्मचारीहरुको सरसफाई व्यवस्था

१३. दाना भण्डारण व्यवस्था राम्रो ठीकै नराम्रो

१४. खोप तथा औषधिको भण्डारण संवन्धी व्यवस्था

१५. रोग संवन्धी विवरण

क) निरीक्षणको समयमा रोगी संकास्पद पोल्ट्रीको संख्या:

ख) एभिएन इन्फ्लुएन्जा र माइकोप्लाज्मा वा अन्य कुनै संक्रामक रोगको शंका भए /नभएको

ग) रोगी पोल्ट्री छुटयाई राख्रे व्यवस्था भए / नभएको

घ) पोल्ट्री ब्रिडिङ फार्म र ह्याचरीमा साल्मोनेला रोगको अनुगमन प्रणाली भए /नभएको, भएको भए अध्यावधिक रेकर्ड राखिएको/नराखिएको

ङ) प्रचलित मापदण्ड वमोजिम नमूना संकलन गरे / नगरेको

च) संकलित नमूनाहरु कुन प्रयोगशालामा परीक्षणको लागी पठाईएको

छ) फार्म र ह्याचरीमा प्राइभेट पशु चिकित्सक भए/नभएको

१६. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणी

भेटेरिनरी निरीक्षकको

नामथर

दस्तखतः

मितिः

अनुसूची-१४

(दफा १४ को उपदफा (२)सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्विनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

व्यवसायीक लेयर्स पोल्ट्री फार्म निरीक्षण फाराम

१. फार्मको नाम र ठेगाना:

२. स्थापना मितिः

३. फर्मधनीको नाम र ठेगाना:

४. फार्मको क्षमता(वर्गफिट):

५. पोल्ट्रीको जात:

६. चल्ला किनेको फार्मको नाम:

७. हालको पोल्ट्री विवरण: उमेर भाले पोथी

कूल प्रति हप्ता अण्डा उत्पादन

८. चल्ला मृत्युदर %

९. कुन कुन रोग विरुद्द खोप लगाएको (रेकर्ड अनुसार नोट गर्ने)

१०. खोप तालिका भए र नभएको

११ कुल अण्डा उत्पादन र वर्ष

१२. जैविक सुरक्षा संवन्धी व्यवस्था

क) बार वन्देज, गेट भए / नभएको

ख) वाहिरी जनावर, चरापंछी भित्र पस्न वाट रोक्ने व्यवस्था भए / नभएको

ग) गेटमा खुट्टा सफा निःसंक्रमण गर्ने व्यवस्था भए /नभएको

घ) निःसंक्रमण तालिका भए/नभएको

ङ) फाहोर फ्याक्ने ढल र मरेको चल्ला गाडने व्यवस्था भए / नभएको

च) निःसंक्रमण गर्ने तरिका:

छ) आगन्तुक र कर्मचारीहरुको सरसफाई व्यवस्था

१३. दाना भण्डारण व्यवस्था राम्रो ठीकै नराम्रो

१४. खोप तथा औषधिको भण्डारण सवन्धी व्यवस्था

१५. रोग संवन्धी विवरण

क) निरीक्षणको समयमा रोगी संकास्पद पोल्ट्रीको संख्या

ख) एभिएन इन्फ्लुएन्जा र माइकोप्लाज्मा वा अन्य कुनै संक्रामक रोगको शंका भए /नभएको

ग) रोगी पोल्ट्री छुट्याई राख्ने व्यवस्था भए /नभएको

घ) पोल्ट्री ब्रिडिङ फार्म र ह्याचरीमा साल्मोनेलारोगको अनुगमन प्रणाली भए /नभएको, भएको भए अध्यावधिक रेकर्ड राखिएको /नराखिएको

ङ) प्रचलित मापदण्ड वमोजिम नमूना संकलन गरे / नगरेको

च) संकलित नमूनाहरु कुन प्रयोगशालामा परीक्षणको लागी पठाईएको

छ) फार्म र ह्याचरीमा प्राइभेट पशुचिकित्सक भए / नभएको

१६. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणी

भेटेरिनरी निरीक्षकको

नामथर

दस्तखतः

मितिः

अनुसूची-१५

(दफा १४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री।

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

व्यवसायिक बङ्गुर फार्म निरीक्षण फाराम

१. फार्मको नाम र ठेगानाः

२. स्थापना मितिः

३. फार्म धनीको नाम र ठेगानाः

४. बङ्गुरको जातः

५. जैविक सुरक्षा संवन्धी व्यवस्था

क) बार वन्देज, गेटभए / नभएको

ख) वाहिरी जनावर, चरापंछी भित्र पस्न वाट रोक्ने व्यवस्था भए / नभएको

ग) गेटमा खुट्टा सफा निःसंक्रमण गर्ने व्यवस्था भए / नभएको

घ) निःसंक्रमण तालिका भए / नभएको

ङ) फाहोर फ्याक्ने ढल र मरेको बङ्गुर गाडने व्यवस्था भए / नभएको

च) निःसंक्रमण गर्ने तरिकाः

छ) आगन्तुक र कर्मचारीहरुको सरसफाई व्यवस्था

६. रोग संवन्धी विवरण

क) निरीक्षणको समयमा रोगी संकास्पद पशुको संख्याः

ख) स्वाइन फिभर र खोरेत रोगको शंका भए / नभएको

ग) रोगीलाई छुट्याई राख्ने व्यवस्था भए / नभएको

घ) नमूना संकलनगरे / नगरेको

च) संकलित नमूनाहरु कुन प्रयोगशालामा परीक्षणको लागी पठाईएको

छ) फार्ममा प्राइभेट पशु चिकित्सक भए / नभएको

७. प्रजननको लागि पालिएका बङ्गुर संख्या (वर्षको शुरुमा र वर्षको अन्त्यको Herd Composition)

क) माउ संख्याः........

ख) भूनी संख्याः.......

ग) भाले संख्याः.......

घ) पाठापाठी संख्याः.........

८. भैरहेका पूर्वाधारहरुमा बङ्गुर राख्न सकिने संख्याः

क) माउ संख्याः...... ख) भूनी संख्याः....... ग) भाले संख्याः....... घ) पाठापाठी संख्याः ....

९. प्रति माउ प्रति वर्ष व्याउने पटक(Litter Index):
१०. प्रतिवेतमा जिवित र मृत जन्मेका पाठापाठी संख्याः
११. जन्मेका पाठापाठीको औषत तौल (के. जी.):
१२ प्रथम पटक वालि लाग्ने उमेर (दिनमा) तौल (केंजी.)
१३ बालि गए पछि उल्टने प्रतिशतः.........
१४ खोप तथा औषधिको भण्डारण संवन्धी व्यवस्था
१५. प्रतिरोधात्मक र उपचारको कार्य तालिका भए /नभएकोः
१६. भेटेरिनरी निरीक्षकको टिप्पणी

भेटेरिनरी निरीक्षकको

नाम थरः

दस्तखतः

मितिः

अनुसूची-१६

(दफा २०को उपदफा (११) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

खोप कार्यक्रम गर्न आवश्यक सामाग्रीहरु

१. कटन

२. गज

३. सिरिन्ज र निडिल,अटोमेटिक सिरिञ्ज

४. स्प्रिट

५. कुल बक्स/ आईस

६. स्टेशनरीका सामाग्रीहरु

७. खोप लगाइसकेको पशु पहिचान गर्ने सामाग्री

८. खोप विवरण र खोप सारांस विवरण फारामहरु

९. ग्लोब्स, गमबुट, टर्च लाईट, एप्रोन, मास्क, साबुन, तौलिया आदी।

अनुसूची-१७

(दफा २० को उपदफा (२१) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरि अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञकेन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

मन्त्री

....

खोरेत रोग उन्मूलन अभियान शुभारम्भ कार्यक्रम

खोरेत खोप विवरण

आ.व. २०७७/०७८

स्थानीय तह.......स्थानीय तह कोड ...जिल्ला.......जिल्ला कोड...भ्याक्सिनेसन अवधि.........देखी.........सम्म

क.स	कृषकको नाम थर	ठेगाना	भएको पशु संख्या					खोप गरीएको संख्या					कैफियत
		वडा नं.	गाइ जाति	भैसी जाति	बाखा जाति	बंगुर जाति	जम्मा	गाइ जाति	भैसी जाति	बाखा जाति	बंगुर जाति	जम्मा	

टोली प्रमुखको नामः		
दस्तखतः	भ्याक्सिनेटरको नाम	दस्तखत
भ्याक्सिनेसन गरेको व्याहोरा ठिक साँचो हो भनी प्रमाणित गर्ने स्थानीय तह/वडाको प्रतिनिधिकोः		
नामः		
पदः		
दस्तखतः		

नोटः- ६ महिनाभन्दा कम उमेरका गाई र भैसी जातिहरुलाई भ्याक्सिनेशन गर्नु पर्दैन।

-६ हप्ता भन्दा कम उमेरका बंगुर जातिहरुलाई भ्याक्सिनेसन गर्नु पर्दैन ।

-पशुहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेतापनि प्रति फार्ममा भएका पशुहरुको संख्या उल्लेख गर्ने।

अनुसूची-१८

(दफा २३ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरि अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञकेन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

....

खोरेत खोपको सारांश विवरण आ.व. २०७७/०७८

स्थानीय तह.......स्थानीय तह कोड ...जिल्ला.......जिल्ला कोड...भ्याक्सिनेसन अवधि.........देखी.........सम्म

क.स	ठेगाना	भएको पशु संख्या					खोप गरीएको संख्या					कैफियत
	बडा नं.	गाइ जाति	भैसी जाति	बाखा जाति	बंगुर जाति	जम्मा	गाइ जाति	भैसी जाति	बाखा जाति	बंगुर जाति	जम्मा	

भ्याक्सिनेटरको नाम	दस्तखत

नोटः- ६ महिनाभन्दा कम उमेरका गाई र भैसी जातिहरुलाई भ्याक्सिनेशन गर्नु पर्दैन।

-६ हप्ता भन्दा कम उमेरका बंगुर जातिहरुलाई भ्याक्सिनेसन गर्नु पर्दैन ।

-पशुहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि प्रति फार्ममा भएका पशुहरुको संख्या उल्लेख गर्ने।

अनुसूची-१९

(दफा २४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरि अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञकेन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

....

खोरेत खोप लगाएको कार्ड

पशुधनीको नामः..................... ठेगानाः जिल्लाः.................

......................महानगरपालिका/उपमहानगरपालिका/नगरपालिका/गाउपालिका वडा नं......

टोलको नामः.......................... सम्पर्क नम्वर :.........................

फार्मको नामः....................

सि.न.	पशुको किसिम	जात	उमेर	संकेत नम्वर/नाम	खोप लगाएको मिति	म्याद समाप्त हुने मिति	भ्याक्सिनेटरको नाम	दस्तखत

नोटः यो कार्ड सुरक्षित राख्नु होला । अर्को पटक लगाउदा पुन देखाउनु पर्नेछ।

अनुसूची-२०

(दफा २२ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

NSP ELISA को लागि नमुना पठाउदा भर्नु पर्ने विवरण फाराम

- रगत संकलन गरीएको क्षेत्र
  - जिल्ला कोड
  - महानगरपालिका/उपमहानगरपालिका/नगरपालिका/ गाउँपालिका कोड
  - वडा नं.
  - स्थानको नाम
- रगतको नमुना लिइएको फार्म तथा धनिको विवरण
  - नाम
  - ठेगाना
  - सम्पर्क नम्वर
- फार्म तथा घरमा रहेका जम्मा पशुको विवरण
  - संख्या
  - जात
  - उमेर
- रगत लिइएको जनावरको विवरण
  - जनावरको जात
  - उमेर
  - लिंग
  - उत्पादन प्रयोजन
    - दूध
    - मासु
    - श्रम(गोरु)
- उत्पादन अवस्था
  - दूध दिने
  - थारो
  - गर्भवती

अनुसूची-२१
(दफा २२ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)
प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

मन्त्री

Clinical Examination and Sample Submission Form for FMD

Farmer's Name :
Latitude: Longitude:
Address: State: District: Metropolitan/Sub-Metropolitan/Municipality/Rural Municipality: Ward:
Place: Farm/Household/Market
Population at Risk

Animal in Farm				Sick animals			Dead Animals			Remarks
	Young	Adult	Total	Young	Adult	Total	Young	Adult	Total	
Cattle										
Buffalo										
Goat										
Sheep										
Pigs										

Population Sampled

Animal ID	Species	Age	Vaccination Date	FMD Lesions ? Y/N	Age of Lesions(days)	Temp	SampleID (to be written on tube)	Natureof sample (blood,vesicular fluid,epithelium)	Comments

Clinical History :

*** Young animal if less than 1 year old**

**** Coding with date of sample collection and Coding as per Metropolitan/Sub-Metropolitan/Municipality/Rural Municipality coding Guidelines**

Collected by :
Date:

Approved by:
Date:

अनुसूची-२२

(दफा २२ को उपदफा (५)सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

रोगको इपिडेमियोलोजिकल अध्ययन फर्मेट

१. रोग देखा परेको क्षेत्र
२. रोग देखा परेको क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था
३. रोग देखा परेको फार्म वा म.न.पा., उ.म.न.पा., न.पा./गा.पा. वार्ड र व्यक्तिगत विवरण
४. रोग देखा परेको पशुको जात
५. रोग देखा परेको पशुको किसिम
६. रोग देखा परेको पशुको उमेर
७. विरामी पशुसंख्या
८. मरेको पशुसंख्या
९. जोखिममा रहेको पशु संख्या
१०. रोगको इपिडेमियोलोजी सम्वन्धी विवरण
११. रोगको लक्षण
१२. रोग पहिलो पटक देखापरेको मिति, समय र रोगको संभावित स्रोत
१३. रोगी पशुको लागि दानापानीको प्रवन्ध
१४. रोग देखा परेको फार्म वा परिसर बाट भएको जनावरको ओसार पसार (भित्र वा वाहिर) रोग देखा पर्नु भन्दा एक हप्ता अघि देखि
१५. आवत जावतमा नियन्त्रणमा गरीएको प्रवन्ध र रोग सम्वन्धी अन्य सूचना वा जानकारी रोग नियन्त्रण गर्न गरीएको प्रयास
१६. रोगको पहिचान गर्न संकलित नमूना र नमूना पठाइएको प्रयोगशाला
१७. रोगको वर्तमान अवस्था
१८. रोगको नियन्त्रणमा सहभागी प्रमुख व्यक्तिको नाम तथा फोन नं
१९. Follow up Report पठाउन पर्ने वा नपर्ने, पर्ने भएमा पठाइने दिन

अनुसूची-२३

(दफा २२ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

<u>खोरेत रोग परीक्षणको लागि नमूना संकलन</u>

(१) रोग देखा परेको अवस्थामा:

(२) मुखमा भएको पानी फोकाको पाप्रा(इपिथेलियम)

(३) मुखमा भएको पानी फोका भित्रको पानी

(४) रगत(सिरम)

(५) रोग देखा परेको ७ दिनपछि देखी पछी रोग यकिन गर्नको लागि

(६) रगत (सिरम)

अनुसूची-२४
(दफा २२ को उपदफा (११) सँग सम्बन्धित)
प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

रोगको इपिडेमियोलोजिकल अध्ययन फर्मेट

Epidemiological Investigation Questionnaire

1. Name of Veterinarian /Technician ____________________ DATE ______________

1. **Owner Detail**
   Farmer's name
   Address:
   Contact No. (mobile): Land Line:

2. **Animal Detail**

Species	Young	Adult	Production Status*	Total
Cattle				
Buffalo				
Goat				
Pig				

*L: Lactating; P: Pregnant (months); D: Dry

3. Outbreak Details

3.1 Number of animals on the farm ______________________________
3.2 Number of animals affected: ______________________________
3.3 Number of animal dead: ______________________________
3.4 Estimated date of first clinical sings according to farmer: ______________________________
3.5 Do you know if any other farm affected within the same ward? Yes/No, if so, please give the name of the farmer ______________________________

4. **Management Practices**

1. Feeding Pattern: Grazing/Sedentary (Stall)/ Grazing and Sedentary (Stall). Other: ______________________________

2. Source of food: commercial feed/ homemade feed/Rice straw/grass, fodder: Other ______________________________

3. Source of water: communal source/home. Other ______________________________

मन्त्री

4. Are you selling milk to others? Yes/No. If so, provide details ____________________

5. Have you sold any animal products (manure) in the last 2 weeks? Details - when, where, what.____________________

6. Do you spread manure over your pastures? Yes / No

7. Insemination Practices (Natural/Artificial)?

a. If natural, do you share breeding bull with other farmers? Yes/No. if yes Name ____________________

b. If Insemination, when was the last AI visit? ____________________

8. DO you isolate your animals before they come onto your farm? Yes/No

9. Do you vaccinate against FMD your animals routinely? Yes/No. If yes when was the last time ____________________

5.Movement Records

1. Has there been any animals move ontothe farm in the last month?

Species	Number	When	From where

2. Has there been any animals move off the farm in the last month?

Species	Number	When	To where

3. In the last month have you had any visitors that had contact with your animals?Yes/ No. If so, please provide details = when, from where, who (AI technicians, vets, neighbors who own livestock)

4. Have you or people who you live with come into contact with other animals (from other farms or markets) in the last month? Yes/ No. If so, please provide details = when, from where, what animals:

5. Have you shared any farming equipment with other farmers recently? Yes/No. If so, please give details (tractors, feed baskets etc)

6. Did you buy/get animal product from other premises in the last 21 days? Yes/No. From where?

मन्त्री

6 Other Potential Risk factors

1. Are there any nearby markets or abattoirs? Yes/No. If so, please provideDetails (where and how far)

2 How many farms are located around you? Please sketch the location of the farms

3. When was the last time you had FMD in this area?

4. Did it affect your farm? Yes/ No

5. Where do you think the current outbreak came from?

7 Economic Impact Details

1. How many times you have FMD in your farm: Once a year/Once in Two year/Once in Three year/...
2. Number of animals affected: ....
3. Production stage of animals: ....
4. Number of animals dead: ....
5. Production Stage of animal dead: ....
6. Loss of milk production in affected animals:
During clinical stage............................ ....
During recovery stage......................... ....
After coming into normal stage...
7. Loss of weight in affected animals: ....
8. Number of animals aborted and stage of abortion: ....
9. Number of animals developing mastitis due to FMD: ....
10. Cost for treatment of affected animals..................................
11. Current cost of milk in the village: ....

मन्त्री

अनुसूची-२५

(दफा २७ को खण्ड (ङ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

दरखास्त फाराम

श्री

.................................मन्त्रालय, मुकाम बुटवल, ।

विषय :छुर्पीको लागि प्रदेश स्तरिय लोगो प्रयोग गर्ने स्वीकृति पाऊं ।

उपरोक्त विषयमा उत्पादित छुपीलाई स्थानीय बजारमा विक्री गर्न तथा निर्यात गर्ने सिलसिलामा मन्त्रालयको अनूमतिमा प्रयोग गर्न पाउने ....नामक लोगो प्रयोग गर्न देहायवमोजिमको आवश्यक विवरण सहित निवेदन पेश गरेको छु ।

विवरणहरु:

१. कारोवार हुने छुर्पी

(क) किसिम.............

(ख) परिमाण ....

(ग) ग्रेडहरु

परिमाण

१.

२.

३.

(घ) उत्पादन/कारखाना स्थल:

(ङ) आफ्नो उत्पादन नभए छूर्पि खरिद गरेको सस्थाको

नाम :

निवेदक

नाम:

ठेगाना:

सस्था:

मिति:

संलग्न कागजातहरु:

(क) छूर्पि गूणस्तर सम्बन्धी प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ।

(ख) दस्तुर बुझाएका भरपाईको प्रतिलिपि ।

(ग) उत्पादकहरुको प्रतिनिधीमूलक संस्थाको सिफारिश र प्रमाण पत्र

अनुसुचि-२६

(दफा २७ को खण्ड (ङ) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार

लुम्विनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

विषय: लोगो प्रयोग गर्ने अनूमति दिईएको।

श्री...................

...........................।

प्रस्तुत विषयका सम्बन्धमा तपाईले छुर्पि (दूर्खो)ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग सम्बन्धि पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन विधि-२०७७ संग सम्बन्धित प्रदेश स्तरिय छुर्पीको ब्राण्ड लोगो प्रयोग गर्न अनुमती माग गर्नु भए अनुसार विक्रिवितरण गर्न योग्य छुर्पि को स्थानिय, राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय स्तरमा कारोवार गर्नका लागि छुर्पि (दूर्खो) ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग सम्बन्धि पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम सञ्चालन विधि-२०७७ ले दिएको प्रावधान अनुरुप............... नामक लोगो प्रयोगको लागि स्वीकृती प्रदान गरिएको छ ।

स्वीकृती दिने अधिकारी:

दस्तखत:

नाम:

पद:

मिति:

मन्त्री

अनुसुचि-२७

(दफा २७ को खण्ड (झ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

लोगो प्राप्त गरी छुर्पी बिक्रि वा निर्यात गर्ने सस्थाले बार्षिक रुपमा निर्देशनालयमा विवरण उपलब्ध गराउने फर्मेट।

क्रस	महिना	उत्पादन परिमाण के जी	बिक्री परिमाण के जी	बिक्री वा निर्यात भएको स्थान
१				
२				

मन्त्री

अनुसूची-२८

(दफा ३३को उपदफा (२), दफा ३५ को उपदफा (१) र दफा ३६ र दफा ४४ को उपदफा (१)सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

...........।

.... कार्यक्रम सञ्चलानको लागि आवेदन पेश गर्ने सम्बन्धि सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति : २०७५/..../....

............................यस मन्त्रालय / निर्देशनालय/ कार्यालय द्वारा आ.व. २०७.../.... मा सञ्चालन गरिने .... सहयोगका लागि अनुदान रकम उपलब्ध गराउने कार्यक्रम रहेको हुँदा देहायबमोजिमको....... ....कार्यक्रम सञ्चालन गर्न ईच्छुक पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धि कृषक,उद्यमी,फार्म,समुह तथा सहकारीले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३० दिन भित्र तोकिए को ढाँचामा परियोजना प्रस्ताव सहित देहाय अनुसारको कागजातहरुनिवेदनमन्त्रालय/निर्देशनालय/कार्यालयमा पेश गर्नका लागि सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

आवश्यक कागजातहरु	कैफियत
• पशुपन्छी तथा मत्स्य फार्म वा कम्पनीको हकमा संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र, PAN/VAT दर्ता प्रमाण पत्र र पछिल्लो प्रस्तावित परियोजनाको आ.व. को कर चुक्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपीहरु। • कृषकसमुह र सहकारी संस्थाको को हकमा दर्ता प्रमाणपत्र, बार्षिक अडिट रिपोर्ट र संस्था सञ्चालक समितिको बैठक निर्णयको प्रतिलिपि • सम्बन्धित स्थानिय तह वा वडाको कार्यक्रम सञ्चालनमा दोहोरो सहयोग नभएको वा नहुने र कार्यक्रम दिन उपयुक्त हुने व्यहोरा लेखिएको सिफारसिपत्र	१. प्रस्तावित परियोजनको पहिलो बर्ष लागत रकम कम्तीमारु. ५ लाख हुनुपर्नेछ । २. कृषक समुह र कृषि सहकारी संस्थाको हकमा सामुहिक उत्पादन फार्म हुनुपर्नेछ।

पुनश्चः निवेदन र परियोजना प्रस्ताव यस मन्त्रालयबाट तयार गरिएको निर्दिष्ट ढाँचामा पेश गर्नुपर्नेछ । निवेदन र परियोजना प्रस्तावको ढाँचा यस मन्त्रालयको वेभसाईट बाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ वा मन्त्रालय/ निर्देशनालय/कार्यालयहरुबाट पनि माग गर्न सकिनेछ ।

थप जानकारीका लागि सम्पर्क: भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय ,लुम्बिनी प्रदेश र मातहतका निकायहरु

Website - molmac.p5.gov.np

मन्त्री

अनुसूची २९

(दफा ३३ को उपदफा (३) , दफा ३५ को उपदफा (२) र दफा ३८ सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

.... ।

प्रस्तावकले पेश गर्ने निवेदनको ढाँचा

रु १० को टिकट

मिति : ....

श्रीमान् प्रमुख ज्यू,

कृषि ज्ञान केन्द्र/ भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र

.... ।

विषय : ....कार्यक्रम सञ्चालनका लागि अनुदान सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय,/ पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय/ भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय............बाट मिति २०७.../.../... मा प्रकाशित सूचना अनुसार .... कार्यक्रम सञ्चालनका लागि यसैसाथ संलग्न प्रस्तावमा उल्लेख भए अनुसार फार्म स्थापना वा सञ्चालनका लागि आवश्यक अन्य कागजातहरु सहितको प्रस्ताव तयार पारी नियमानुसार अनुदान सहयोगको लागि आवेदन पेश गरेको छु । तपशिल अनुसारका कागजातहरु यसै निबेदन साथ पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु/छौ ।

संलग्न कागजातहरु

१. दर्ता प्रमाणपत्र, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर तथा गत आ.ब. को लेखापरिक्षण प्रतिबेदन प्रतिलिपि

२. निर्दिष्ट फर्मेट अनुसार परियोजना प्रस्ताव

३. संस्था सञ्चालक समितिको बैठक निर्णयको फोटोकपी

४. प्रस्तावित परियोजना स्थलको फोटो र प्रस्ताव मुल्याङ्कनलाई सहयोग हुने अन्य केही सपोर्ट डकुमेन्ट भए सो समेत

५. सम्बन्धित स्थानिय तह वा वडाको कार्यक्रम सञ्चालनमा दोहोरो सहयोग नभएको वा नहुने र कार्यक्रम दिन उपयुक्त हुने व्यहोरा लेखिएको सिफारसिपत्र। निवेदकको

हस्ताक्षर ठेगाना

नाम मोवाईल नं

मन्त्री

अनुसूची ३०

(दफा ३३ को उपदफा (३), दफा ३५ को उपदफा (२)को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

फार्म स्थापना /सञ्चालनको लागि आवेदकले पेश गर्नुपर्ने प्रस्तावको ढाँचा

१) आवेदक र सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धी विवरण :

आवेदक नाम :	
पूर्ण ठेगाना (पत्राचारको लागि) :	
संस्था दर्ता भएको मिति	
स्थायी लेखा नम्बर	
संस्थाको मुख्य उद्देश्य	
प्रोपाईटरको वा अध्यक्षको नाम :	
मोवाईल नं.	
परियोजना स्थल (कार्य क्षेत्र)	
परियोजनाको नाम	
प्रस्तावित आयोजनाको कूल खर्च (यसमा अनुदान र अनुदानग्राहीको तर्फबाट व्याहोर्ने खर्च समेत समावेश गर्ने)	
मन्त्रालय वा मातहतका निकायबाट माग गरेको कूल अनुदान रकम (नेरु):	
अन्य श्रोत वा वित्तीय सहकार्यमा कुनै काम भइरहेको भए, कुन संस्थाबाट के के उद्देश्यका लागि वित्तीय सहयोग पाउनु भएको छ, खुलाउनुहोस ।	
प्रस्तावना पेश हुने कार्यालयको नाम	

२)पशुपन्छी तथा मत्स्य व्यसायको हालको अवस्था

क्र.सं.	हालको व्यवसाय	व्यवसायको आकार	बार्षिक उत्पादन (अनुमानित)	बार्षिक कुल अनुमानित आम्दानी (रु.)	रोजगारी सिर्जना
१					
२					
जम्मा					

मन्त्री

३. प्रस्तावनाको औचित्य तथा महत्व:

....।

४. अपेक्षित उपलब्धिहरु र बार्षिक उत्पादन विवरण प्रस्तावित व्यवसायका अपेक्षित उपलब्धिहरु तपशिल बमोजिमका हुनेछन्

• व्यवसायको आकार
• बार्षिक उत्पादन
• बार्षिक जम्मा आम्दानी
• रोजगारी सिर्जना

५) परियोजनाका मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरु

क.सं.	क्रियाकलाप विवरण	इकाइ	परिमाण			सम्पन्न गर्ने मिति
			हाल	थप गर्ने	जम्मा	

५) फर्मले साझेदारीमा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमको अवधि:

६) खर्च विवरण

क स्थिर खर्चको विवरण

कृषियन्त्र उपकरणहरु गोठ, भवन, तारवार, पानी व्यवस्थापन आदि जस्ता संरचना निर्माण पशुवस्तु खरिद पूर्व सञ्चालन खर्च आदि ।

क.सं.	कियाकलापहरुको विवरण	ईकाई	परिमाण	दर	जम्मा खर्च रु.
	आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।				

मन्त्री

ख चालु खर्चको विवरण (एक बर्षको मात्र)

कामदार, मल विउ, दाना, घांस व्यवस्थापन, रोग किरा व्यवस्थापन आदि ।

क्र.सं.	कियाकलापहरुको विवरण	ईकाई	परिमाण	दर	जम्मा खर्च रु.
	आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।				

७.लागत साझेदारी :लागत साझेदारीमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु र माग गरिएको अनुदान रकमको विवरण तालिका:

क्र.सं.	विवरण	जम्मा खर्च रु.	परियोजनाको पहिलो वर्षको रु.	अनुदान उपलब्ध गराउने संस्थको रु.	अनुदान ग्राहीको लागत रु.
	आवश्यकता अनुसार महल थप गर्नुहोस् ।				

मन्त्री

अनुसूची ३१

(दफा ३८ सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य नमुना (मोडेल) फार्म सञ्चालन गर्न सकिने विषय क्षेत्र र न्यूनतम मापदण्ड

(क) दुग्धउत्पादनः

कम्तीमा ८-१० रोपनी जमिनमा घाँसखेति गरको पूर्वाधार सहितको उन्नत नश्लका कम्तीमा २० वटा दुधालु गाई / भैसींपालन र उत्पादित दुध बिक्रिका लागि बजारको पहुँच र दिगो व्यवस्थापन सहितको लागत अनुमान तथा आम्दानी खुलेको परियोजना ।

ख. भेडा तथा बाख्रा पालनः

कम्तीमा ५ रोपनी जग्गामा घांस,डालेघाँसको पुर्वाधार सहित उन्नत नश्लका कम्तीमा ५० वटा माउ र उन्नत नश्लका २ बोका पालन र दिगो व्यवस्थापन सहितको लागत अनुमान तथा आम्दानी खुलेको परियोजना

ग. बंगुर पालन / पाडापालनः

उन्नत नश्लका कम्तीमा २० वटा बंगुर वा भैंसीको पाडा पालन र त्यसलाई चाहिने आवश्यक खोर वा गोठ, दानापानी व्यवस्थापन तथा दिगो व्यवस्थापन सहितको लागत अनुमान तथा आम्दानी खुलेको परियोजना

घ. कुखुरा एवं पन्छीपालनः

मासु वा अण्डा उत्पादनका निमित्त कम्तीमा एक हजार लेयर्स वा कम्तीमा हजार ब्रोईलर कुखुरा वा अन्य पन्छीपालनका लागि दिगो व्यवस्थापन सहितको लागत अनुमान तथा आम्दानी खुलेको परियोजना ।

ङ. माछापालनः

पहाड वा हिमाली क्षेत्रमा भए हावा पानी सुहाउदो ट्राउट माछा ३०० वर्ग मिटर क्षेत्रफलको रेसवे र पहाडको बेसी तथाटार र तराईमा भए कार्प वा अन्य प्रजातीपोखरी निर्माणमा कम खर्चिलो,पानी नसोस्ने र पानीको निकास भएको कम्तीमा १० रोपनी जमीनको पोखरी सहित आवश्यक प्रविधि उत्पादन र बजार मुल्य श्रृखलको आधार र दीगो व्यवस्थापन सहितको लागत अनुमान तथा आम्दानी खुलेको परियोजना ।

मन्त्री

अनुसुची ३२

(दफा ३८ उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

नमूना(मोडल) फार्म स्थापनाको लागि सम्झौता पत्रको नमूना सम्झौता पत्र

श्री .... (यस पछी पहिलो पक्ष भनिने) र ....जिल्ला ....पालिका वडा नं. ....को ....स्थानमा स्थापना भएको श्री ....का प्रोपाइटर वा अध्यक्ष (यस पछी दोश्रो पक्ष भनिने) विच साझेदारी सहकार्यमा आ.व. २०............को स्वीकृत मोडल फार्म स्थापना सहयोग कार्यक्रम .... पालिका वडा नं..... संचालन गर्न तपसिल बमोजिमका शर्तका अधिनमा रही यो सझौता पत्रमा हस्ताक्षर गरी लियौं दियौं ।

तपसिल :

१. यो सम्झौता सम्झौता भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. दोस्रो पक्षले कार्यालयको लागत इष्टिमेट अनुसार ....व्यवसाय............(व्यवसायको आकार उल्लेख गर्नुपर्ने)
मा सञ्चालन गरेको हुनु पर्ने छ। यसरी स्थापना गरिने मोडल फार्मको कुल लागतको बढिमा.....प्रतिशतले हुन आउने रु................ अक्षेरुपी अनुदान स्वरुप पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउने छ ।

३. कार्यप्रगति तथा प्राविधिक अनुगमन प्रतिवेदनको आधारमा अनुदान रकम वढिमा ३ किस्तामा उपलब्ध गराईनेछ ।

४. लागत ईष्टिमेट अनुसारका क्रियाकलापहरु दोस्रो पक्षले पहिलो पक्षको सहयोग लिई आफै सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

५.सम्झौताभएको मितिले १५ दिन भित्र नमुना (मोडल)फार्म स्थापनाको लागत ईष्टिमेट अनुसार कार्य शुरु गरिसक्नु पर्नेछ। यदि कार्य शुरु नभएमा सम्झौता स्वत रद्द हुनेछ ।

६. दोश्रो पक्षले यहि २०७.......... साल ....महिना ...... गते भित्र लागत ईष्टिमेट अनुसार कार्य सम्पन्न गरि सक्नु पर्नेछ ।

७. दोस्रो पक्षले लागत ईष्टिमेट अनुसारका क्रियाकलापहरु आफैले नगरी कुनै अर्को पक्षलाई ठेक्कापट्टामा कार्यक्रम दिन पाईने छैन ।

८. दोस्रो पक्षले कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थानमा अनुदान रकम र लागत साझेदारी सहितको विस्तृत विवरण झल्किने गरी सबैले देख्ने स्थानमा होडिङ बोर्ड राख्नुपर्नेछ ।

९.सम्झौतामा उल्लेख भएका नियमहरु यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका नियमहरु प्रचलित नियम कानुन ब मोजिम लागू हुनेछ ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट	द्रोस्रो पक्षको तर्फबाट .
नाम, थर :	नाम,थर :
पद :	पद :
संस्थाको नाम र छाप :	संस्थाको नाम र छाप

मन्त्री

अनुसूची-३३

(दफा ३३ उपदफा (६) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

ग्रामिण कुखुरा श्रोतकेन्द्रको लागि सम्झौता पत्रको नमुना

प्रदेश सरकार भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मातहतको कार्यालय ....को, प्राविधिक नेतृत्व द्वारा सञ्चालन गरीने ग्रामिण कुखुरा श्रोतकेन्द्र विकास कार्यक्रम को उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धी हासिल गर्न, ...कार्यालय, ...(यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र ....कृषक समुह/समिति/सहकारी.. (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही श्रोत केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भयो।

१. श्रोत केन्द्रमा आवद्ध समुहका कृषक सदस्यहरुले अनिवार्यरुपमा समूह/समितिको सदस्य भई लक्षित कार्यक्रम अनुसार कम्तीमा पनि १० सदस्य भएको ग्रामिण कुखुरापालक कृषक समूह/ समितिमा आवद्ध भइ प्रति सदस्यले कम्तीमा पनि १५० गोटा ग्रामिण कुखुरा पालन गर्नुपर्ने छ।

२. दोश्रो पक्षले निरन्तर रुपमा कम्तीमा १५०० गोटा कुखुरा पालन गरेको हुनु पर्नेछ

३. दोश्रो पक्षले हरेक वर्ष आफ्नो श्रोत केन्द्रमा रहेका समस्याहरुको पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा आवश्यक पर्ने कार्यक्रम तथा बजेटहरु तर्जुमा गरी कार्यालयमा प्रस्ताव स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ।

४. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई जैविक सुरक्षा अवलम्बन गरी कार्यक्रम सञ्चालनकम्तीमा ५ वर्ष सम्म सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

५. दोश्रो पक्षले स्वीकृत बार्षिक कार्ययोजना अनुरुप कार्यान्वयनको लागि मात्र कार्य गर्नु पर्ने छ र सो को अद्यावधिक प्रगति तयार गरी हरेक महिना प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

६. पहिलो पक्षले सञ्चालित कार्यक्रमको प्रगति सन्तोषजनक नपाएमा तोकिएको अवधि सम्म कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन बाध्य हुने छैन।

७. पहिलो पक्षको कार्यक्रम अवधि समाप्त भए पछि पनि दोस्रो पक्षले कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुपर्ने छ।

८. दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरीएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनु पर्ने छ।

९. अनुदान प्राप्त रकम तथा साधनका सम्वन्धमा दोश्रो पक्षले स्पष्ट रुपमा अनुदान रकम र अनुदान दिने संस्थाको नाम समेत उल्लेख गरी जानकारी मुलक होडिङ्ग वोर्ड राख्नु पर्नेछ।

मन्त्री

प्रथम पक्ष (कार्यालय)

कार्यालय प्रमुख

नाम :

पदः

दस्तखतः

मितिः

कार्यालयको छाप :

रोहबर

योजना शाखा

दोस्रो पक्ष

अध्यक्ष

नाम :

ठेगानाः

दस्तखत

मिति :

औठा छाप

रोहबर

स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा

द्रष्टब्य : कार्यालयले आवश्यकता अनुसार उल्लेखित शर्तहरुमा थपघट गर्न सक्ने छ।

अनुसूची ३४

(दफा ४१ उपदफा (७) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

उपलब्धि अनुगमन सूचक

मन्त्री

१. कृषकको नाम, ठेगाना: २. व्यवसाय :

३. परिवार संख्या   ४. कृषकको जम्मा जमिन:

५. खेति गरिएको जमिन: ६. कृषकको प्रकार: क) नयाँ   ख) पुरानो

७. व्यवसायको प्रकार: १) साना नमुन(मोडेल) फार्म २) व्यवसाय उन्मुख नमुना फार्म

३) व्यवसायिक नमुना (मोडेल) फार्म   ४) उद्यमी नमुना (मोडल) फार्म

८. रोजगारीको अवस्था

खेतीमा संलग्न परिवार संख्या महिला: ☐ पुरुष ☐

आंसिक रोजगारी संख्या:   पुरै समय रोजगारी संख्या:

परिवारका सदस्य बाहेक रोजगारी

९. हालको व्यवसायिक विवरण

सि.नं.	व्यवसाय/ बाली अन्य	क्षेत्रफलवा संख्य	उत्पादन परिणाण	उत्पादन मूल्य	सञ्चालनमा आएको मिति	प्रविधि प्रयोग	कैफियत
१							
२							
३							

जम्मा वार्षिक लगानी रु.   अनुदानबाट प्राप्त रकम रु.

सरदर वार्षिक आम्दानी रु.   सरदर वार्षिक परिवारिक खर्च रु.

कृषि आम्दानीको योगदान प्रतिशत रु.   व्यवसाय सञ्चालनको वर्ष

आगामी योजनाहरु:

१.

२.

अनुसुचि ३५

(दफा ३३ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

ग्रामिण कुखुरा श्रोत केन्द्र स्थापनाका मापदण्डहरु

(क) ग्रामिण कुखुराको संख्या १५०० हुनुपर्नेछ ।

(ख) श्रोत केन्द्र रहने स्थानमा सडक, सञ्चार, सिंचाई, पानी र बिजुली जस्ता भौतिक पूर्वाधारहरुको सुविधा भएको हुनु पर्ने,

(ग) ग्रामिण कुखुरापालन विस्तारको लागि सम्भावना भएको पकेट क्षेत्रहरु हुनु पर्ने ।

(घ) नियमित रुपमा दानाको उपलब्धता हुन सक्ने स्थान ।

(ङ) श्रोत केन्द्र सञ्चालनको लागि न्यूनतम ३ रोपनी जग्गा हुनु पर्ने वा भाडामा भए कम्तीमा १० बर्षको लागि भाडामा लिएको सम्झौता गरिएको हुनु पर्ने ।

(च) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न छनौट भएको स्थानीय तहको वडामा कम्तीमा १० जना कृषक हरुको समूह गठन गर्ने वा सोही स्थानमा पुरानो समूह भएमा सोही समूहलाई परिचालन गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।

मन्त्री.

अनुसूची-३६

(दफा ३८ सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

नमुना (मोडेल) फर्म छनोटको लागि मुल्याङ्कनका आधारहरु

क.स.	मूल्याङ्कनका आधारहरु	अङ्क
क	मोडल फर्म स्थापना गर्ने प्रस्तावित जमिनको उपयुक्तता (जम्मा १० अङ्क)	
	१) पर्याप्त तथा उपयुक्त जमिन भएका	१०
	२) पर्याप्त तथा उपयुक्त जमिनको सम्भावना भएको	७.५
	३) अपर्याप्त तर उपयुक्त जमिन भएको	२.५
ख	मोडल फार्म स्थापना गर्ने ठाउँमा प्राकृतिक श्रोत र अन्य पूर्वाधार उपलब्धता (पूर्वाधार भन्नाले सडक, सिँचाइ, विद्युत, बजार आदिलाई बुझाउँदछ ।) (जम्मा १० अङ्क)	
	१) अनुकुल हावापानी र सम्पूर्ण पूर्वाधारको सुविधा भएको	१०
	२) अनुकुल हावापानी भएको तर कुनै एक पूर्वाधारको सुविधा नभएको	५
	३) प्रस्तावित व्यवसायको लागि अनुकुल हावापानी रहेको तर पुर्वाधार नभएको।	७
ग	आवेदकले पेश गरेको व्यवसायिकताको योजना (जम्मा १० अङ्क)	
	१. आवेदनमा पेश गरेको कार्यक्रम तथा क्रियाकलापसँग मेल खाने योजना पेश गरेको	१०
	२) आवेदनमा पेश गरेको कार्यक्रम तथा क्रियाकलापसँग मेल खाने व्यवसाय विस्तार गर्ने ५ योजना पेश गरेको	५
	३)सामान्य कृषि क्रियाकलाय उल्लेख गरी कुनै व्यवसायिक योजना पेश नगरेको	२.५
घ	आवेदकको शिक्षा, ज्ञान, सिप, क्षमता (जम्मा १० अङ्क)	
	१) शिक्षित, प्राविधिक ज्ञान भएको	१०
	२) तालिम, सिप, क्षमता भएको	८
	३) सामान्य अनुभव भएको	६
ङ	प्रस्तावकको मुख्य पेशा कृषि (जम्मा १० अङ्क)	
	१) प्रस्ताबकको परिवारका सबै सदस्य कृषि ब्यबसायमा मात्र आश्रित	१०
	२) कुनै एक सदस्य अन्य आयमुलक पेशामा संलग्न	७.५
	३)दुइ वा दुइ भन्दा बढी आयमुलक पेशामा संलग्न	५

च	प्रस्तावकले मोडल फार्ममा पेशागत प्रबिधि प्रयोग(जम्मा १० अङ्क)	
	१) उन्नत कृषि प्रबिधि सहित लगानी गर्न सक्ने क्षमता भएको	१०
	२) आर्थिक लगानी गर्ने क्षमता कम तर उन्नत प्रबिधि अनुसरण गर्ने इच्छा	७.५
छ	रोजगारी सिर्जना गर्न सक्ने क्षमता(१० अङ्क	
	१) दश जना वा सो भन्दा वढी रोजगारी सिर्जना गर्न सक्ने	१०
	२) पाँच देखि दश जना सम्म रोजगारी सिर्जना गर्न सक्ने	७.५
	३) पाँच वा कम संख्यामा रोजगारी सिर्जना गर्न सक्ने	५
ज	वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धित (१० अङ्क)	
	१) वैदेशिक रोजगारी त्यागेर फर्केको कृषक	१०
	२) स्वदेशमै वसेर कृषि कर्म गर्ने कृषक	६
झ	हालसम्म अनुदान सहयोगको अवस्था(१०अङ्क)	
	१) प्रदेश सरकार बाट हालसम्म कुनै अनुदान नलिएका	१०
	२)१ लाख सम्म	८
	३) १ लाख भन्दा बढी ३ लाख सम्म	७
	४) ३ लाख भन्दा माथि ५ लाख सम्म	६
	५) ५ लाख भन्दा माथि	०
ञ	लगानी सुनिश्चिता (१० अङ्क)	
	१)प्रस्तावित योजना स्थलको समग्र प्राविधिक अध्ययन विश्लेषण गर्दा लगानि सुनिश्चितता हुने देखिएको नदेखिएको	१०
	२)प्रस्तावित योजना स्थलको समग्र प्राविधिक अध्ययन विश्लेषण गर्दा लगानि सुनिश्चितता हुने नदेखिएको	५
	जम्मा	१००

पुनश्च:

१) मूल्याङ्कनको क्रममा न्यूनतम ५० अङ्क भन्दा बढी अङ्क प्राप्त गरेका आवेदकहरुलाई मात्र छनौटको लागि सिफारिस गर्नुपर्नेछ। प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एक जना आवेदक छनौटका लागि सिफारिस गर्नुपर्नेछ। कारणवश कुनै स्थानीय तहबाट प्रस्ताव पेश नभएमा सम्बन्धित संवाहक वा कार्यालयले सम्बन्धित स्थानीय तह सँग समन्वय गरी सञ्चालन गर्न सक्नेछ। साथै समान अङ्क प्राप्त गर्ने प्रस्तावकको हकमा लागत सहभागिता रकम बढि प्रस्ताव गरेकोलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

२) उददफा (१) बमोजिमका आधारहरू दफा २ बमोजिमको सार्वजनिक सूचना मार्फत प्रस्ताव आह्वान गर्दा एकैसाथ प्रकाशित गर्नुपर्नेछ ।

३) मूल्याङ्कन गर्नुभन्दा पहिला समितिका सदस्यहरुले प्रस्ताव गरेको परियोजना स्थलको स्थलगत अनुगमन गर्नुपर्नेछ

४) समितिले मूल्याङ्कन गरि अधिकतम अङ्क हासिल गरेका प्रस्तावहरुलाई छनौटको लागि प्रमुख समक्ष सिफारिस गर्नेछ

५) सिफारिस भएका आवेदकहरुको छनौट सम्बन्धि निर्णय गर्ने अधिकार प्रमुखलाई हुनेछ।

कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि निर्णयहरु स्वीकृत कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम सम्बन्धित निर्देशनालय कार्यालयले गर्नेछ ।

अनुसूची-३७

(दफा ४२ को उपदफा (२) खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

भकारो सुधार सहितको वायोग्यास प्लान्ट निर्माणका लागि सम्झौता पत्रको नमुना

प्रदेश सरकार, प्रदेश नं. ५, भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयमातहतको कार्यालय ....को, प्राविधिक नेतृत्वद्वारा सञ्चालनगरीने बायोग्यस सहितको भकारी सुधार कार्यक्रम को उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धी हासिल गर्न, ...कार्यालय, ...(यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र ....कृषकसमुह/समिति/सहकारी...................................... (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही भकारो सुधार सहित वायोग्यस पलान्ट स्थापना तथा सञ्चालन गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भयो।

१. कार्यक्रममा आवद्ध समुहका कृषक सदस्यहरुले अनिवार्यरुपमा लक्षित कार्यक्रम अनुसार वायोग्यस पलान्ट निर्माण सहितको भकारो सुधारगर्नुपर्ने छ।
२. दोश्रो पक्षले कार्यक्रम/ कार्ययोजनामा उल्लेख भएका गाई/भैसींहरु निरन्तर रुपमा पालन गरेको हुनु पर्नेछ।
३. दोश्रो पक्षले गाई/भैसीहरुको मलको गुइठाहरु निर्माण गरी इन्धनका रुपमा प्रयोग गर्न पाइने छैन
४. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई घरायसी प्रयोजनका लागि गोवर ग्यास (इन्धन) र प्राङ्गारिक मल उत्पादन को अनुदान सहयोग गरेको सम्झनु पर्नेछ।
५. दोश्रो पक्षले स्वीकृत कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।
६. दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरीएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनु पर्ने छ।
७. अनुदान प्राप्त रकमका सम्वन्धमा पहिलो पक्षले उपलब्ध गराउने अनुदान रकमको ५०%दोश्रो पक्षको लागत सहभागित अनिवार्य गर्नु पर्नेछ।
८. पहिलो पक्षले उपलब्ध गराउने अनुदान रकम रु ८००००। (असी हजार) भन्दा बढी हुने छैन ।

प्रथमपक्ष (कार्यालय)	दोस्रोपक्ष
कार्यालय प्रमुख	अध्यक्ष
नाम :	नाम :
पद:	ठेगाना:

दस्तखतः

मितिः

कार्यालयको छाप :

औठा छाप

रोहबर

योजना शाखा

दस्तखत

मिति :

रोहबर

स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा

मन्त्री.

द्रष्टव्य : कार्यालयले आवश्यकता अनुसार उल्लेखित शर्तहरुमा थपघट गर्न सक्ने छ।

अनुसुची-३८

(दफा ४३ को उपदफा (१) खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

मन्त्री

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुन्छी विकास कार्यालय

..........।

दूधालु गाई भैंसीमा प्रजनन् विकृति निराकरण सेवा (डोर टु डोर) कार्यक्रम

कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

कार्यक्रम सञ्चालन स्थलः

क्र.स. जिल्ला गा.पा./न.पा. वडा नं. टोल

कार्यक्रम सञ्चालनभएको अवधिः

कार्यक्रममा संलग्नजनशक्तिविवरणः

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय

कार्यक्रमबाट लाभान्वित कृषकहरुको विवरणः

क्र.स.	कृषकको नाम,थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	जम्मापशु संख्या (पशुको किसिमअनुसार)	समस्याको किसिम	समस्या रहेका पशु संख्या	कार्यक्रमबाट सेवाप्राप्तपशु संख्या	कैफियत

कार्यक्रममा सेवाप्राप्त गर्ने पशुहरुमा रहेका प्रमुख समस्याहरु (पशुको किसिमअनुसार):

कार्यक्रमा सम्पादनभएकाप्रमुख कृयाकलापहरु तथा समस्था सामाधानका लागि भएको प्रयासहरुः

कार्यक्रम सञ्चालनकाक्रममाआईपरेका प्रमुख समस्याहरुः

कार्यक्रमका सिकाई तथा सुझावहरुः

अनुसुची-३९

(दफा ४३उपदफा (३) सँग सम्वन्धित

प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुन्छी विकास कार्यालय
..........।

दूधालु गाईभैंसीमा प्रजनन् विकृति निराकरण सेवा (डोर टु डोर) कार्यक्रम

कार्यक्रमको नतिजा संकलन फर्मेट

कार्यक्रम सञ्चालनभएको मितिः

.................औं दिनको नतिजाः

क.स.	कृषकको नाम,थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कार्यक्रमबाट सेवा प्राप्त पशु संख्या	समाधानप्रयास/ उपचार	हालसम्मको नतिजा/उपलब्धि	कैफियत

कार्यालयलाई सुझावः

तयार गर्नेः

नाम,थरः

पदः

कार्यालयः

प्रमाणित गर्नेः

नाम,थरः

पदः

कार्यालयः

अनुसूची-४०

(दफा ४४ उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

मत्स्य ह्याचरी निर्माण सुधारका लागि सम्झौता पत्रको नमुना

प्रदेश सरकार भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मातहतको कार्यालय ....को, प्राविधिक नेतृत्वद्वारा सञ्चालनगरीने मत्स्य ह्याचरी निर्माण सुधारकार्यक्रम को उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धी हासिल गर्न, ...कार्यालय, ...(यसपछि पहिलो पक्ष भनिने) र ....कृषकसमुह/समिति/सहकारी....................................... (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही मत्स्य ह्याचरी निर्माण सुधार सञ्चालन गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भयो।

१. कार्यक्रममा आवद्ध कृषक सदस्यहरुले अनिवार्य रुपमा मत्स्य ह्याचरीबाट माछाका भुरा उत्पादन गरी विक्रि वितरण गर्नु पर्नेछ।
२. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई जैविक सुरक्षा अवलम्बन गरी कार्यक्रम सञ्चालन कम्तीमा ५ वर्ष सम्म निरन्तर गर्नुपर्नेछ।
३. दोश्रो पक्षले स्वीकृत बार्षिक कार्ययोजना अनुरुप कार्यान्वयनको लागि मात्र कार्य गर्नु पर्ने छ र सो को अद्यावधिक प्रगति तयार गरी हरेक महिना प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
४. पहिलो पक्षको कार्यक्रम अवधि समाप्त भए पछि पनि दोस्रो पक्षले कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुपर्ने छ।
५. दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरीएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनुपर्नेछ।
६. अनुदान प्राप्त रकम तथा खरिद गरिएका उपकरण दोश्रोपक्षले स्पष्टरुपमा अनुदान रकम र अनुदान दिने संस्थाको नाम समेत उल्लेख गरी जानकारी मुलक होडिङ्ग वोर्ड र लिखत राख्नु पर्नेछ।
७. कार्यक्रम सम्पन्न भई सके पछि सो को सञ्चालन एवं व्यवस्थापन गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित अनुदानग्राहीको हुनेछ।

प्रथम पक्ष (कार्यालय)	**दोस्रो पक्ष**
कार्यालय प्रमुख	अध्यक्ष
नाम :	नाम :
पद:	ठेगाना:
दस्तखत:	दस्तखत
मिति:	मिति :
कार्यालयको छाप :	कृषक/फर्मको छाप:

द्रष्टव्य : कार्यालयले आवश्यकता अनुसार दुबैपक्षको सहमतिमा उल्लेखित शर्तहरुमा थपघट गर्न सक्ने छ।

अनुसूची-४१

(दफा ४४ उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुन्छी विकास कार्यालय

..........।

मन्त्री

मत्स्य ह्याचरी निर्माण सुधारका लागि विस्तृत कार्ययोजना

१. आवेदकह्याचरीकर्ता सम्वन्धी विवरण

आवेदकको नाम	नामः ....
आवेदककोपुराठेगाना	जिल्लाः ....गा.पा./न.पा./उ.म.न.पा. .... वडानः ....गाँउ/टोलः .... इमेलः ....टेलिफोननः ....

२.पोखरी सम्बन्धी विवरण

पोखरी	संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
माउ पोखरी (ह्याचरीको लागि मात्र)		
रियरिङ्ग पोखरी		
नर्सरी पोखरी		

३. ह्याचरी सम्बन्धी विवरण

विवरण	संख्या	क्षमता (घन मिटर)
स्पवनिङ्ग टैङ्क		
ईन्कुबेशन टैङ्क		
कन्डिसनिङ्ग/होल्डिङ्ग टैङ्क		
ओभरहेड टैङ्क		

४. पोखरीहरुमा ऐरेटर तथा अटोमेटिक फिडर प्रयोग प्रयोग गरेको छ/छैनः

(गरेको भए कती वटा पोखरीकरुमा संख्या उल्लेख गर्ने) .... ।

५. गत वर्ष कूल मत्स्य विज विक्री वितरण विवरणः

५.१ ह्याचलिङ्ग

क.सं.	माछाको जात	विक्री वितरण संख्या (लाखमा)	कैफियत
१			
२			
३			
४			
५			
६			
जम्मा			

५.२ फ्राई/फिङ्गरलिङ्ग/एडभान्स फिङ्गरलिङ्ग/ईयरलिङ्ग

क.सं.	माछाको जात	विक्री वितरण संख्या (लाखमा)	कैफियत
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
जम्मा			

५.३ जिल्लाहरुमा विक्री वितरण गरेको मत्स्य बीजको विवरण पेश गर्ने (एकमुष्ठ)

क.सं.	जिल्लाहरु	ह्याचलिङ्ग (लाखमा)	फ्राई/फिङ्गरलिङ्ग/एडभान्स फिङ्गरलिङ्ग/ईयरलिङ्ग	कैफियत
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
जम्मा				

(आवश्यक परे थप कागजात पेश गर्न सकिनेछ)

६) जात अनुसार विक्री वितरण गरेको मत्स्य बीजको विवरण पेश गर्ने

क्र.सं.	जातहरु	ह्याचलिङ्ग (लाखमा)	फ्राई/फिङ्गरलिङ्ग/एडभान्स फिङ्गरलिङ्ग/ईयरलिङ्ग	कैफियत
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
जम्मा				

(आवश्यक परे थप कागजात पेश गर्न सकिनेछ)

७) ह्याचरीमा प्रयोग गरिने पानीको श्रोत खुलाउने: .... ।

८) पेलेट दानाको प्रयोग गरेको छ/छैन:

९) तथ्यांक अध्यावधिक राख्न कम्प्यूटरको प्रयोग भएको/नभएको:

९) मत्स्य बीजको गुणस्तर परिक्षण गरी रेकर्ड राख्ने/जानकारी दिने गरेको/नगरेको:

१०) फर्म दर्ता/नविकरणको प्रमाण/कर चुक्ता प्रमाणपत्र समावेश गरे/नगरेको:

११) कुनै प्रकारको कार्वाहीमा परेको वा नपरेको स्वःघोषणाः ....

१२) लेखा परीक्षण गराउने गरेकोछ/छैनः (गरेको भए लेखा परिक्षणको छाया प्रती संलग्न गर्ने)

१३) भौतिक पूर्वाधार तथा पोखरीहरुको विमा गरेको छ/छैनः (गरेको भए विमालेखको छाया प्रती संलग्न गर्ने)

१४) ह्याचलिङ्ग विक्रीको रेकर्ड राख्ने गरेको छ/छैनः (राख्ने गरेको छ भने परिमाण र श्रोत खुलाउने कागजात संलग्न गर्ने)

अनुसूची-४२

(दफा ४४ उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार

लुम्बिनी प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुन्छी विकास कार्यालय

.... ।

कार्यक्रम सञ्चालनका लागि ह्याचरी छनौट गर्दा अपनाईने मूल्यांकनका आधारहरु

फर्म नाम	इन्कुवेसन ट्यांक (१०)		स्पाउनिङ ट्याङक (१५)		माउ पोखरी क्षेत्रफल (२५)		ओभर हेड ट्याङकको क्षमता (१५)		डिस्ट्रिबिउन ट्याङक (१०)		एरेटर एण्ड अटोमेटिक फिडर (१५)		विमा (१०)		कुल प्राप्तांक	वै
	२ वटा सम्म (५)	२ भन्दा बढी (१०)	१ (१०)	२ (१५)	१ हे. (१५)	२ हे. (२५)	५०००० ली. सम्म क्षमता भएको (१०)	५०००० भन्दा माथि क्षमता भएको (१५)	१ (५)	२ (१०)	प्रयोग नभएको (१०)	प्रयोग भएको (१५)	नभएको (५)	भएको (१०)	१००	
जम्मा																

अनुसूची-४३
(दफा २८ को (क) सँग सम्बन्धित)
प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र/ एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय

मन्त्री

छुर्पि ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग (ब्राण्ड (लोगो)/गुणस्तर/प्याकिङ्ग) सम्झौता पत्रको नमुना

प्रदेश सरकार, लुम्बिनी प्रदेश, भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मातहतको .... कार्यालयको, प्राविधिक नेतृत्वद्वारा सञ्चालन गरीने छुर्पि ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग (ब्राण्ड (लोगो)/गुणस्तर/प्याकिङ्ग) को उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धी हासिल गर्न, ...कार्यालय, ...(यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र ....कृषक उधमी/सहकारी...................................... (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही कार्यक्रम सञ्चालन गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भयो।

१. कार्यक्रममा आवद्ध समुहका कृषक सदस्यहरुले अनिवार्यरुपमा लक्षित कार्यक्रम अनुसार छुर्पि ब्रान्डिङ्ग चिन्ह प्रयोग (ब्राण्ड (लोगो)/गुणस्तर/प्याकिङ्ग)गर्नुपर्ने छ।
२. दोश्रो पक्षले दुधको विविधिकरण गरी छुर्पि उत्पादन गरेको हुनु पर्नेछ।
३. दोश्रो पक्षले स्वीकृत कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।
४. दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरीएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनु पर्ने छ।
५. अनुदान प्राप्त रकमका सम्वन्धमा पहिलो पक्षले उपलब्ध गराउने अनुदान रकमको ५०% दोश्रो पक्षको लागत सहभागित अनिवार्य गर्नु पर्नेछ।

प्रथम पक्ष		दोस्रो पक्ष
कार्यालय प्रमुख		अध्यक्ष
नाम :		नाम :
पदः		ठेगानाः
दस्तखतः		दस्तखत
मितिः		मिति :
कार्यालयको छाप :	औठा छाप	
रोहबर		रोहबर
योजना शाखा		स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा

द्रष्टब्य : कार्यालयले आवश्यकता अनुसार उल्लेखित शर्तहरुमा थपघट गर्न सक्ने छ।